

XXIV
Doroczna
Konferencja
Audytingu

PIBR
Polska Izba Biegłych
Rewidentów

**Biegły rewident. Jakość. Zaufanie:
zielony audyt, standardy zarządzania jakością,
etyka i niezależność**

16–17 października 2023 r.

konferencja hybrydowa, Hotel Windsor, Jachranka

www.dka.pibr.org.pl

PUBLIKACJA POKONFERENCYJNA

SPIS TREŚCI

Panel I. Wprowadzenie do ESG – zrozumienie potrzeby raportowania zrównoważonego rozwoju • 4

Prezentacja do panelu I • 7

Panel II. Regulacje prawne w zakresie raportowania zrównoważonego • 16

Panel III. Standardy raportowania – wymogi Europejskich Standardów Raportowania Zrównoważonego Rozwoju (ESRS) • 18

Prezentacja do panelu III • 20

Panel IV. Dyrektywa CSRD i jej wpływ na zawód biegłego rewidenta – „zielony audytor” • 43

Panel VI. Zarządzanie jakością na poziomie zlecenia • 46

Prezentacja do panelu VI • 48

Panel VII. Zmiany w Kodeksie Etyki • 59

Prezentacje do panelu VII • 61

Panel VIII. Aspekty praktycznego wykorzystania Standardu KSB 315 (Z) i KSB 240 • 72

Prezentacja do panelu VIII • 74

Panel IX. Samorząd biegłych rewidentów – plany i wyzwania • 87

DZIEŃ 1

16 października 2023 r.

Raportowanie zrównoważone ESG – czym jest i jak zacząć je analizować?

Panel I

Wprowadzenie do ESG – zrozumienie potrzeby raportowania zrównoważonego rozwoju

Prowadząca:

- Beata Mońka, Prezes Art of Networking, Pełnomocnik Prezesa Zarządu Pracodawców RP ds. ESG, Współtwórca Programu Kompas ESG

Paneliści:

- Jacqueline Kacprzak, Radca, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Krajowy Punkt Kontaktowy OECD ds. odpowiedzialnego biznesu
- Agnieszka Jarosz, Dyrektor Zarządzająca ACCA Northern and Eastern Europe
- Mirosław Kachniewski, Prezes Zarządu, SEG
- Katarzyna Białkowska ACMA, CGMA, Członek CIMA, Energy Transformation, ESG, Mentor, CFO
- dr Anna Grygiel-Tomaszewska, SGH, ekspertka i doradczyni w zakresie zrównoważonego rozwoju i zrównoważonych finansów

OPIS PANELU

Pierwszy panel dyskusyjny podczas XXIV DKA był wprowadzeniem do tematu raportowania niefinansowego i otwierał cały blok dyskusji poświęconych tej kwestii.

Rozmowa rozpoczęła się od przedstawienia wyników badań dotyczących percepcji ESG. Prowadząca panel Beata Mońka, Prezes Art of Networking, Pełnomocnik Prezesa Zarządu Pracodawców RP ds. ESG, Współtwórca Programu Kompas ESG, przytoczyła badania, z których wynika, że 80% respondentów nie wiedziało, co oznacza skrót ESG. Natomiast dr Anna Grygiel-Tomaszewska, SGH, ekspertka i doradczyni w zakresie zrównoważonego rozwoju i zrównoważonych finansów, powołała się na badanie przedstawicieli pokolenia „Z” studiujących na SGH, którzy deklarowali, że są w stanie płacić więcej za produkty zrównoważone, jednakże dokładniejsze badania komplikują obraz oparty na tych deklaracjach.

Zdaniem Katarzyny Białkowskiej ACMA, CGMA, Członek CIMA, Energy Transformation, ESG, Mentor, CFO, jeżeli przedsiębiorstwa nie przygotowują się do wdrożenia polityki ESG, to wypadną z łańcucha dostaw czy nie będą zapraszane do przetargów. Dotyczyć to będzie także mniejszych firm, które nawet jeśli nie są zobowiązane do raportowania ESG, to

i tak odczują wpływ zachodzących zmian, są bowiem częścią gospodarki i są powiązane z większymi podmiotami. Ten wpływ może być obserwowany w bliskiej perspektywie czasowej. Już teraz kluczowi interesariusze wymagają informacji z zakresu zrównoważonego rozwoju. Jak zauważył Mirosław Kachniewski, Prezes Stowarzyszenia Emitentów Giełdowych, ruch w stronę ESG w Unii Europejskiej jest pochodną preferencji wyborczych Europejczyków, którzy chcą pewnych zmian, nawet jeśli wiąże się to z kosztami.

Paneliści zgodzili się w kwestii tego, że raport to nie cel sam w sobie, lecz zwińczenie odpowiedniej polityki, sprawozdanie z działań, które firma wykonała. Aby taki raport został należycie, korzystnie zinterpretowany przez interesariuszy, musi być odpowiednio przygotowany i musi być powiązany ze strategią firmy. Jacqueline Kacprzak, Radca, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Krajowy Punkt Kontaktowy OECD ds. odpowiedzialnego biznesu, podkreśliła, że raportowanie jest ostatnim etapem prowadzenia działalności.

Agnieszka Jarosz, Dyrektorka Zarządzająca ACCA Northern and Eastern Europe, podkreśliła, że odgórne regulacje są potrzebne, aby popchnąć gospodarkę i społeczeństwa w pewnym kierunku. Jej zdaniem jesteśmy w przededniu transformacji w firmach, w myśl której chodzić będzie nie tylko o generowanie zysków, ale i o generowanie wartości (dla otoczenia, dla społeczeństwa czy dla środowiska naturalnego). Firmy powinny edukować konsumentów np. poprzez uzasadnienie niższej bądź wyższej ceny produktu. Podkreśliła, że odpowiedzialność leży nie tylko po stronie nadzorca, ale i po stronie przedsiębiorców.

Dyskusja dotyczyła również kwestii jakości przygotowywanych raportów niefinansowych. Beata Mońka zaapelowała o to, aby przy ich tworzeniu brać na wzór najlepsze raporty, przygotowywane przez największych i najlepszych. Mirosław Kachniewski przypomniał, że nowe regulacje są już testowane na spółkach giełdowych, co powinno być cenną lekcją dla innych podmiotów. Wyraził opinię, że o ile spółki giełdowe poradzą sobie z wyzwaniem w postaci raportów niefinansowych, to ma obawy dotyczące innych firm. Natomiast zdaniem Katarzyny Białkowskiej rynek zdąży z wdrożeniem zmian, ale pierwsze raporty nie będą fantastycznej jakości.

Panel zakończył się dyskusją na temat tego, jak przekonać firmy do wdrażania polityki ESG. Zdaniem Katarzyny Białkowskiej firma, która nie będzie mogła się wykazać realizacją polityki ESG, będzie wypadła z rynku. Dlatego firmy będą musiały przygotować odpowiednie strategie i zapisać w nich odpowiednie cele, które można mierzyć. Natomiast Mirosław Kachniewski zauważył, że wdrożenie strategii ESG to nie koszty, tylko inwestycja. Według Jacqueline Kacprzak, firmy, które mają strategię i mogą ją udowodnić poprzez raportowanie niefinansowe, będą bardziej konkurencyjne na rynku.

Panel I

Wprowadzenie do ESG – zrozumienie potrzeby raportowania zrównoważonego rozwoju

Wprowadzenie do **ESG** – zrozumienie potrzeby raportowania zrównoważonego rozwoju

XXIV Doroczna Konferencja Audytingu, 16-17 października 2023 r.

Kompas ESG obecny na najważniejszych kongresach biznesowych i opiniotwórczych

- SAMORZĄDOWY KONGRES FINANSOWY W SOPOCIE – LOCAL TRENDS
- KONGRES KOMPAS ESG
- EUROPEJSKI KONGRES GOSPODARCZY
- EUROPEJSKI KONGRES FINANSOWY
- FORUM EKONOMICZNE KARPACZ
- EUROPEJSKIE FORUM SAMORZĄDOWE
- OPEN EYES ECONOMYU SUMMIT

ZAMKNIĘTE SPOTKANIA Z BIZNESEM

- Systematyczne spotkania/forum wymiany wiedzy przedsiębiorców z różnych branż
- 9 spotkań w formule okrągłych stołów, gdzie ok 200 przedstawicieli biznesu wymieniało się swoimi doświadczeniami

SPOTKANIA Z ORGANIZACJAMI DORADCZYMI KOMISJI I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

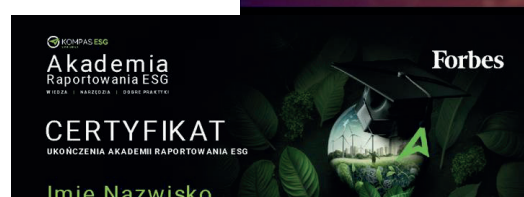
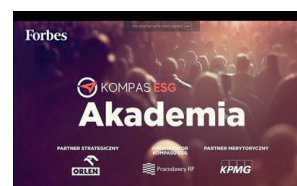
DIALOG Z PRZEDSTAWICIELAMI 27 KRAJÓW EU MAJĄCYMI REALNY WPŁYW NA REGULACJE

- **EKES** jest unijnym organem doradczym, który skupia się na reprezentowaniu interesów społeczno-gospodarczych w procesie decyzyjnym Unii Europejskiej. W skład EKES wchodzi trzy grupy statutowe: Grupa I Pracodawcy, Grupa II Pracownicy oraz Grupa III Organized Civil Society. Ponadto istnieje sześć sekcji tematycznych, komitet konsultacyjny CCMI, trzy obserwatoria oraz grupy ad hoc, takie jak European Semester czy Western Balkans.
- **SGI Europe** to międzysektorowy partner społeczny, wypowiada się na poziomie europejskim w imieniu przedsiębiorstw, stowarzyszeń przedsiębiorstw i pracodawców usług użyteczności publicznej. SGI Europe jest uczestnikiem europejskiego dialogu społecznego, mającym głos w europejskim dwustronnym - w negocjacjach ze związkami zawodowymi - i trójstronnym - z partnerami społecznymi i przedstawicielami instytucji UE - dialogu społecznym na najwyższym szczeblu. SGI Europe, z sekretariatem generalnym w Brukseli, reprezentuje interesy swoich członków przed instytucjami europejskimi.

AKADEMIA ESG SZKOLENIA I WARSZTATY

- Akademia ESG, w której wzięło udział **1613 osób**.
- Kampania PROMOCYJNA : 5,8 mn PV,
- Wysłano ponad **30 000 maili** w 20 mailingach
- Odbyło się 6 webinarów
- Planowana kolejna seria w 4 Q
- Ciągłe rosnąca **GRUPA wybitnych ekspertów** z zakresu ESG

SETKI PUBLIKACJI

Byliśmy w:

✓ PARTNERSTWA MEDIOWE

Raportowanie ESG - Element transformacji gospodarki w oparciu o cele zrównoważonego rozwoju.

Kontekst komunikacyjny - Wprowadzenie

Odpowiednie zarządzanie czynnikami środowiskowymi (E), społecznymi (S) oraz dotyczącymi ładu korporacyjnego (G) w ciągu ostatnich lat zyskuje na znaczeniu w środowisku biznesowym całego świata.

Dwa lata temu aktywa ESG miały wartość 35 bln dol. Do 2025 r. mają urosnąć do 50 bln dol. stanowiąc więcej niż jedną trzecią wszystkich zarządzanych globalnie aktywów.

Liczba inwestorów stosujących rygorystyczne podejście do oceny publikowanych informacji ESG znacząco się zwiększa. W zeszłym roku odsetek ten wynosił 78 proc., podczas gdy w 2018 r. zaledwie 32 proc. – wynika z badania EY.

Raportowanie ESG – Unia Europejska

- Nowa dyrektywa unijna **CSRD** - zakłada m.in. obowiązek niezależnego audytu danych niefinansowych oraz rozszerza listę spółek objętych raportowaniem na temat zrównoważonego rozwoju.
- Obecna liczba podmiotów z obowiązkowym raportowaniem to **11,5 tysiąca**, po wdrożeniu dyrektywy będzie to około **40 tysięcy** podmiotów gospodarczych

KOSZTY ZWIĄZANE Z WDRAŻANIEM ESG

- **Polskie firmy bezpośrednio objęte dyrektywą** Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) co roku będą ponosić koszt w wysokości od 1,4 do 2,6 mld zł. Wysokie koszty, bo nawet 8 mld zł, poniosą w ujęciu rocznym także firmy nieobjęte bezpośrednio dyrektywą CSRD, ale będące kontrahentami tych posiadających obowiązek raportowania ESG.
- Gdyby przepisy dyrektywy CSRD rozszerzono na **wszystkie MŚP** z wyłączeniem osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą o zatrudnieniu do 9 osób, ponoszone każdego roku koszty wynosiłyby 9,8 – 23,6 mld zł, a jednorazowy koszt dostosowania się do przepisów oscylowałby od 5,5 do 13,2 mld zł.

SPRAWOZDAWCZOŚĆ ESG - BENEFITY

Sprawozdanie zrównoważonego rozwoju to opis naszej polityki w kwestiach środowiskowych, sprawach społecznych oraz ładu korporacyjnego

E - Environment

S - Social

G - Governance

- Dzisiaj rzetelna sprawozdawczość, a już pojutrze jej badanie przez niezależnego audytora (CSRD)
- Tańszy kredyt bankowy (ocena ryzyka klienta w zakresie zrównoważonego rozwoju)
- Ułatwiony rozwój relacji z zagranicznymi kontrahentami
- Preferencyjne warunki ubezpieczenia dla biznesu
- Przewaga w dostępie do inwestorów
- Wizerunek uczciwego, zrównoważonego i rzetelnego biznesu
- Satysfakcja – zrobiliśmy coś dla wszystkich

SPRAWOZDAWCZOŚĆ ESG - HARMONOGRAM

2024 rok - Dyrektywa CSRD wchodzi w życie. Dotyczy roku obrotowego zaczynającego się 1 stycznia i po tej dacie

2025 rok - Duże spółki interesu publicznego, które są już objęte obecnie obowiązującą dyrektywą NFRD i zatrudniają powyżej 500 pracowników, muszą złożyć pierwszy raport za rok 2024.

2026 rok - Składają raporty duże przedsiębiorstwa, które nie podlegają dyrektywie NFRD i spełniają dwa z trzech warunków:

- Zatrudniają ponad 250 pracowników.
- Mają 40 mln euro obrotów.
- Mają 20 mln euro całkowitych aktywów.

2027 rok - raportowanie za miniony rok obejmuje:

- Małe i średnie przedsiębiorstwa.
- Inne spółki notowane na giełdzie.
- Spółki zatrudniające ponad 10 pracowników, niezależnie od ich sumy bilansowej i przychodów netto ze sprzedaży.

W skali całej Polski obowiązki te mają dotyczyć około 3,5 tysiąca firm, w porównaniu do obecnych 150. W całej UE obowiązek ten będzie dotyczyć 40 tysięcy podmiotów.

Roadmapa dyrektyw CSRD

European Sustainability Reporting Standards (ESRS), które mają być podstawą do raportowania

od 1 stycznia 2024 roku raport za 2024 rok, publikowany w 2025 roku)

obejmie spółki w tej chwili podlegające dyrektywie w sprawie sprawozdawczości niefinansowej (NFRD) oraz polskiej Ustawie o Rachunkowości, czyli duże spółki, będące jednostkami zainteresowania publicznego, zatrudniające powyżej 500 pracowników i spełniające jeden z dwóch warunków finansowych: 85 mln zł sumy aktywów bilansu na koniec roku obrotowego lub 170 mln zł przychodów netto ze sprzedaży towarów i produktów za rok obrotowy;

od 1 stycznia 2025 roku za 2025 rok, publikowany w 2026 roku)

pozostałe duże spółki podlegające CSRD, czyli duże przedsiębiorstwa spełniające dowolne dwa z trzech kryteriów:

- zatrudnienie ponad 250 pracowników,
- przychody netto ponad 40 mln euro,
- suma bilansowa ponad 20 mln euro;

od 1 stycznia 2026 roku raport za 2026 rok, publikowany w 2027 roku) MŚP notowane na giełdzie.

RAPORTOWANIE **ESG** STAN WIEDZY WSRÓD POLSKIEGO SPOŁECZEŃSTWA I PRZEDSIĘBIORCÓW

WIEDZA, A W ZASADZIE JEJ BRAK

✓ Panel badawczy Ariadna dla Fundacji im. XBW Ignacego Krasickiego (badania CAWI w populacji Polaków w wieku +18 lat):

- **85 %** społeczeństwa w Polsce nie spotkało się wcześniej ze skrótem ESG (Environment, Social and Corporate Governance)
- **70 %** Polaków popiera edukację w szkołach dot. zrównoważonego rozwoju
- **43%** Polaków wymaga większej edukacji na temat odpowiedzialności społecznej i ochrony środowiska

✓ EY – Global Corporate Reporting Survey publikacja listopad 2022:

- **78%** inwestorów uważa, że przedsiębiorstwa powinny rozwijać rozwiązania związane z ESG, nawet kosztem krótkoterminowych zysków
- Podobne podejście prezentuje jednak tylko **55%** firm
- Dla **99%** inwestorów raportowanie w obszarze ESG odgrywa kluczową rolę w procesie decyzyjnym
- Równocześnie aż **76%** twierdzi, że przedsiębiorstwa bardzo selektywnie dzielą się informacjami **88%**, że organizacje pokazują wyłącznie dane, do których ujawnienia są zmuszane. (Niesie to za sobą znaczące ryzyko greenwashingu, a podejrzliwość inwestorów może przełożyć się na zastopowanie takich procesów jak dekarbonizacja)

Badanie Global Corporate Reporting Survey zostało przeprowadzone na zlecenie EY przez FT-Longitude. Wzięło w nim udział 1040 osób sprawujących funkcję Chief Financial Officer oraz kontrolerów finansowych z 25 krajów na świecie oraz 320 przedstawicieli instytucji odpowiedzialnych za udzielanie finansowania z 23 państw. Badanie przeprowadzone zostało już po raz dziewiąty. W tym roku zostało dodatkowo uzupełnione o perspektywę spółek raportujących.

RAPORTOWANIE W PRAKTYCE

✓ Badanie raportowania zrównoważonego rozwoju N100 KPMG styczeń 2023:

- **50%** największych firm w Polsce przygotowuje osobny, dedykowany raport o na temat zrównoważonego rozwoju
- **20%** badanych firm uwzględnia kwestie ESG w swoim raporcie rocznym
- **10%** badanych firm w Polsce potwierdza formalnie dane publikowane w raporcie
- **15%** wyznacza osobę w zarządzie odpowiedzialną za zrównoważony rozwój
- **33%** badanych firm wskazuje utratę różnorodności biologicznej jako ryzyko biznesowe
- **33%** w 2020 roku do **44%** 2022 roku wzrósł odsetek firm w Polsce wiążących czynniki ESG z modelem biznesowym
- **22%** badanych firm w Polsce (71% firm z grupy N100) wskazuje w raportach cele redukcji emisji gazów cieplarnianych

W badaniu wzięło udział 5 800 firm z całego świata, określanych jako próba N100. W każdym z wybranych 58 krajów, terytoriów i jurysdykcji badaniu podlegało po 100 największych przedsiębiorstw na danym rynku. Zostały one wyodrębnione pod względem przychodu na podstawie uznanego źródła krajowego lub gdy nie było ono dostępne, to na podstawie kapitalizacji rynkowej lub podobnej miary. Badaniem zostały objęte firmy o różnej strukturze własnościowej (tj. państwowe, publiczne, prywatne oraz rodzinne).

ESG A UWARUNKOWANIA BIZNESOWE

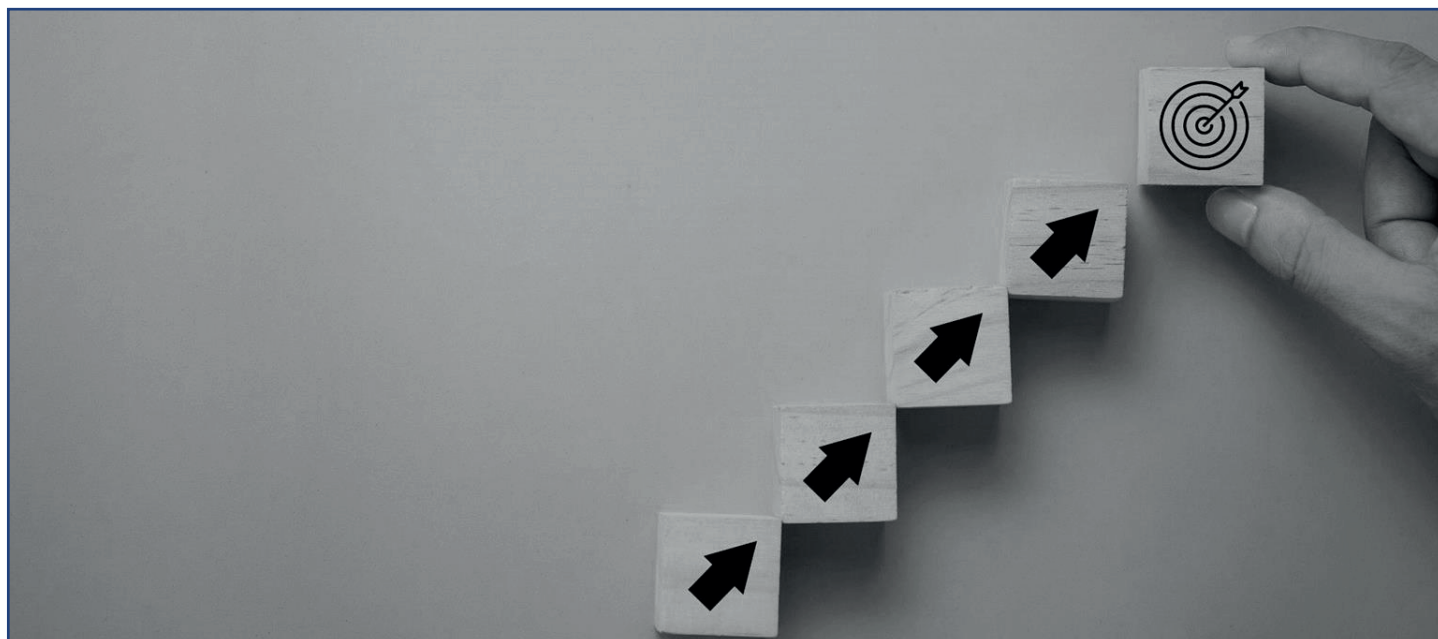
✓ Badanie CEO SURVEY PWC 2023*:

- Pilna potrzeba transformacji: 54% szefów firm w Polsce uważa, że za dekadę ich firmy nie będą opłacalne
- Prezesi w Polsce i na świecie spodziewają się, że zmiany klimatyczne wpłyną przede wszystkim na ich pozycje kosztowe
- Ryzyko związane ze zmianami klimatycznymi: w Polsce wciąż mniej jest wdrożeń rozwiązań zmniejszających emisję firm

✓ Wnioski ze spotkań w formule „okrągłych stołów” KOMPAS ESG:

- Transformacja energetyczna, to nie inwestycja, ale bez zwrotny koszt pozwalający przetrwanie
- Regulacje na rynku EU a globalna konkurencja: rynek pracy, ochrona przed konkurencją z rynków pozaeuropejskich
- Standardy raportowania – jak prowadzić porównywalne raportowanie niezależnie od branży i specyfiki firmy
- Narzędzia do zbierania danych
- Dodatkowe koszty narzędzi i zasobów, kto za nie zapłaci
- Jak komunikacyjnie przekuć koszt w korzyść i przewagę konkurencyjną
- Jak edukować
- Jak integrować strategię ESG ze strategią biznesową firmy

PwC przebadano 4 410 dyrektorów generalnych w 105 państwach i regionach w październiku i listopadzie 2022 roku. Globalne i regionalne dane w niniejszym raporcie są ważone proporcjonalnie do nominalnego PKB państwa lub regionu, żeby zapewnić reprezentatywność opinii prezesów. Dane dotyczące poszczególnych branż i państw oparte są na nieważonych danych z pełnej próby 4 410 prezesów. W próbie znalazły się odpowiedzi 99 prezesów z Europy Środkowo-Wschodniej, w tym 39 z Polski.

Panel II

Regulacje prawne w zakresie raportowania zrównoważonego

Prowadzący:

- Przemysław Oczyp, KPMG, Partner Associate ESG Strategy & Reporting

Paneliści:

- Olga Petelczyc, Dyrektorka Zarządzająca Arete Audit
- Paweł Zaczyński, Grant Thornton, Associate Partner
- Anna Trytek, Dyrektor Departamentu Compliance w BGK

OPIS PANELU

Po pierwszym panelu wprowadzającym do tematyki ESG drugi był poświęcony regulacjom związanym ze zrównoważonym raportowaniem. Olga Petelczyc, ekspert i szkoleniowiec w zakresie ESG, Dyrektorka Zarządzająca Arete Audit, naświetliła cel, zakres i grupę interesariuszy raportów niefinansowych, podkreślając, że strategia zrównoważonego rozwoju musi być integralną częścią strategii biznesowej firmy. W jej ocenie raporty ESG to nie kolejny wymóg regulacyjny, ale realne narzędzie wpływu na kreowanie rzeczywistości.

Paweł Zaczyński, Associate Partner w Grant Thornton, przedstawił harmonogram wprowadzania obowiązku raportowania zrównoważonego rozwoju. Za 2024 r. obowiązkiem raportowania zgodnie z dyrektywą CSRD będą objęte te podmioty, które były objęte dyrektywą NFRD. To grupa ok. 160 podmiotów i podmiotów, które są już przyzwyczajone do raportowania i zaznajomione z taksonomią UE. Grono podmiotów objętych obowiązkiem raportowania znacznie się rozszerzy w kolejnym roku – o ok. 3.500 spółek, które nie miały albo miały niewiele do czynienia z raportowaniem zrównoważonym. To będzie największe wyzwanie dla audytorów i dlatego warto umówić się wcześniej na analizę minimalnych gwarancji czy istotności wpływu. Za 2026 r. będą musiały raportować także mniejsze podmioty giełdowe.

Anna Trytek, Dyrektor Departamentu Compliance w BGK, naświetliła sytuację w sektorze bankowym w zakresie raportowania bankowego i wskazała regulacje, do których stosuje się branża. Przyznała, że ciąży na nim ogromna odpowiedzialność za budowanie świadomości klientów i partnerów biznesowych w zakresie ESG. Podkreśliła, że raportowanie jest na samym końcu, a to co jest istotne, to odpowiedzialność zarządu

i rady nadzorczej za nadanie tonu w organizacji w zakresie zrównoważonego rozwoju. Przedstawicielka BGK skonkludowała, że jest sporo wyzwań związanych z tym raportowaniem. Wskazała, że potrzebna jest jasna definicji co to jest „zielony produkt”, aby uniknąć greenwashingu. Olga Petelczyc przypomniała, że nieuczciwe praktyki rynkowe podlegają karze Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

W dalszej części panelu skupiono się na organizacji procesu przygotowywania raportów i rozłożenia odpowiedzialności w jednostce raportującej, wskazując m.in., że w każdej firmie musi być wyznaczony członek zarządu odpowiedzialny za ESG. Olga Petelczyc powiedziała, że audyt wewnętrzny powinien być włączony w weryfikację danych w zakresie zrównoważonego rozwoju lub audyt poszczególnych procesów. Uczestnicy panelu byli zgodni, że można korzystać z ekspertów wewnętrznych i zewnętrznych, ale konieczna jest procedura korzystania z eksperta zewnętrznego

Prowadzący dyskusję Przemysław Oczyp podsumował panel podkreślając, że zakres raportowania i docelowo audytu będzie szeroki; będą się pojawiać nowe regulacje m.in. po taksonomii środowiskowej będzie opracowana taksonomia społeczna. Wyzwanie jest zatem olbrzymie, ale, wraz z kolejnymi doświadczeniami procesy raportowania przez jednostki jak również jego oceny przez biegłego rewidenta, przybiorą pożądaną kształt.

Panel III
Standardy
raportowania –
wymogi Europejskich
Standardów
Raportowania
Zrównoważonego
Rozwoju (ESRS)

Prowadzący:

- Mirosław Szmigielski, Członek KRBR

Paneliści:

- Olga Petelczyc, Dyrektorka Zarządzająca Arete Audit
- Ewa Sowińska, Partnerka ESO Audit
- Michał Kopec, zastępca dyrektora Biura Zrównoważonego Rozwoju i Transformacji Energetycznej Orlen SA
- Ilona Pieczyńska-Czerny, Radca Prawny, Dyrektor w PwC
- Zuzanna Góral, Dyrektorka Rachunkowości i Kontroli Wewnętrznej Orange Polska S.A

OPIS PANELU

Panel poświęcony był wymogom opublikowanych niedawno Europejskich Standardów Raportowania Zrównoważonego Rozwoju (ESRS).

Panel prowadził Mirosław Szmigielski. Jego goście, Ewa Sowińska, Olga Petelczyc oraz Ilona Pieczyńska-Czerny, przedstawili wymogi ESSZR 1 – Wymogi ogólne, ESSZR 2 – Ujawnienia ogólne, ESSZR Z1 – Postępowanie w biznesie, ESSZRŚ 1 – 5 – standardy dotyczące kwestii środowiskowych oraz ESSZRS 1 – 4 – standardy dotyczące kwestii społecznych.

Z ograniczeń czasowych panelu, wymogi tych standardów omówione zostały w ich ogólnym zarysie, a paneliści zachęcili uczestników do szczegółowego zapoznania się z tymi standardami. Wiedza ta będzie potrzebna biegłym rewidentom do atestacji sprawozdań zrównoważonego rozwoju już w najbliższej przyszłości.

Paneliści omówili też kwestię podwójnej istotności jako podstawy ujawniania informacji na temat zrównoważonego rozwoju – istotność oddziaływania i istotność finansową.

Następie do dyskusji włączyli się kolejni paneliści – Zuzanna Góral oraz Michał Kopec reprezentujący jednostki, które już sporządzają raporty ESG. Naświetlili oni kwestie związane ze zbieraniem informacji z łańcucha dostaw, co jest dużym wyzwaniem dla sporządzających sprawozdania ESRS oraz z reprezentatywnością akcjonariuszy. Podzielili się też swoimi doświadczeniami oraz wyzwaniami związanymi z wymogami raportowania, takimi jak procesy zarządcze, pomiar wskaźników i przygotowanie do wymaganych ujawnień.

Rozwinęła się też dyskusja na temat możliwych przyczyn zniekształcenia sprawozdania zrównoważonego rozwoju, zarówno spowodowanych błędem jak i oszustwem, co jest ważną kwestią dla biegłego rewidenta przy ocenie ryzyka w trakcie planowania i wykonywania atestacji sprawozdania zrównoważonego rozwoju.

Na koniec przedstawiono informację na temat spodziewanych publikacji standardów sektorowych, uproszczonych standardów dla MŚP oraz standardów dla przedsiębiorstw pozaeuropejskich.

Panel III

Standardy raportowania – wymogi Europejskich Standardów Raportowania Zrównoważonego Rozwoju (ESRS)

Doroczna Konferencja Audytowania – DKA 2023

ESRS 1 – wymogi ogólne

XXIV Doroczna Konferencja Audytowania, 16-17 października 2023 r.

Zakres sprawozdawczości - CSRD

Zgodnie z dyrektywą CSRD informacje na temat zrównoważonego rozwoju zawierać będą:

- 1) krótki **opis modelu biznesowego i strategii biznesowej** jednostki;
- 2) **opis celów jednostki** dotyczących kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem;
- 3) **opis roli kierownictwa jednostki** w zakresie zrównoważonego rozwoju;
- 4) **opis polityk jednostki** w odniesieniu do zrównoważonego rozwoju;
- 5) **informacje o zachętach dla kierownictwa jednostki** w zakresie zrównoważonego rozwoju w zakresie zrównoważonego rozwoju;
- 6) **opis:**
 - ✓ **procesu należytej staranności** jednostki w zakresie zrównoważonego rozwoju;
 - ✓ **najważniejszych niekorzystnych skutków związanych z działaniami własnymi jednostki i jej łańcuchem wartości** oraz działań podjętych w celu monitorowania tych skutków;
 - ✓ **działań podjętych przez jednostkę w celu zapobiegania negatywnym skutkom**, łagodzenia ich, zaradzania im oraz wyniku tych działań;
- 7) **opis podstawowych ryzyk** dla jednostki w zakresie zrównoważonego rozwoju;
- 8) **istotne wskaźniki** w odniesieniu do informacji, o których mowa w pkt 1-7.

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

ESRS - European Sustainability Reporting Standards

Do ich przyjęcia upoważniona jest Komisja Europejska na mocy dyrektywy CSRD.

Projekty opracowywane są przez Europejską Grupę Doradczą ds. Sprawozdawczości Finansowej (EFRAG)

CELEM ESRS – europejskich standardów sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju (ESRS) jest określenie informacji na temat zrównoważonego rozwoju.

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

ESRS: Europejskie Standardy Raportowania Zrównoważonego Rozwoju - koncepcja

DOUBLE MATERIALITY: Zagadnienia zrównoważonego rozwoju istotne zgodnie z perspektywą podwójnej istotności: finansowej i wpływu

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

Zakres sprawozdawczości – ESRS

KE przyjęła pierwszy zestaw 12 uniwersalnych ESRS w dniu 31 lipca 2023 r.

ESRS Przekrojowe

- ESRS 1 Wymogi ogólne
- ESRS 2 Ogólne ujawnienia

ESRS - Środowiskowe

- ESRS E1 Zmiana klimatu
- ESRS E2 Zanieczyszczenia
- ESRS E3 Woda i zasoby morskie
- ESRS E4 Bioróżnorodność i ekosystemy
- ESRS E5 Zużycie zasobów i gospodarka obiegu zamkniętego

ESRS Social

- ESRS S1 Właśni pracownicy
- ESRS S2 Pracownicy w łańcuchu wartości
- ESRS S3 Otoczenie społeczne
- ESRS S4 Konsumenci i użytkownicy końcowi

ESRS Ładu korporacyjnego

- ESRS G1 Prowadzenie działalności gospodarczej (praktyki biznesowe)

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

ESRS 1 Wymogi ogólne

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

ESRS 1: Wymogi ogólne - "jak raportować"

ESRS 1

1	Kategorie standardów ESRS, obszary sprawozdawczości i konwencje redakcyjne
2	Jakościowe cechy informacji
3	Podwójna istotność jako podstawa ujawniania informacji na temat zrównoważonego rozwoju
4	Należyta staranność – oddziaływania, ryzyka, możliwości, ujawnienia ESRS 2
5	Łańcuch wartości – polityki, działania, cele
6	Perspektywy czasowe sprawozdawczości taki sam jak w przypadku sprawozdania finansowego, rok bazowy
7	Przygotowywanie i prezentacja informacji na temat zrównoważonego rozwoju
8	Struktura oświadczenia dotyczącego zrównoważonego rozwoju
9	Powiązania z innymi częściami sprawozdawczości przedsiębiorstw i odpowiednimi informacjami
10	Przepisy przejściowe

ESRS 1: Dodatki

A	Wymogi dotyczące stosowania
	Ujawnianie informacji dot. poszczególnych podmiotów
	Podwójna istotność
	Oszacowanie z wykorzystaniem średnich sektorowych i wskaźników zastępczych
	Treść i struktura oświadczenia
B	Jakościowe cechy informacji
C	Wykaz stopniowo wprowadzanych wymogów dotyczących ujawniania informacji
D	Struktura oświadczenia dotyczącego zrównoważonego rozwoju w ramach ESRS
E	Schemat na potrzeby określania ujawnianych informacji, które należy uwzględnić
F	Przykład struktury oświadczenia dotyczącego zrównoważonego rozwoju w ramach ESRS
G	Przykład włączenia przez odniesienia (referencje)

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

Podwójna istotność jako podstawa ujawnia informacji na temat zrównoważonego rozwoju

dwa wymiary, którymi są istotność oddziaływania oraz istotność finansowa

Istotność oddziaływania

Kwestia związana ze zrównoważonym rozwojem jest istotna z perspektywy oddziaływania, o ile odnosi się do istotnych rzeczywistych lub potencjalnych, pozytywnych lub negatywnych oddziaływań jednostki na ludzi lub środowisko w perspektywie krótko-, średnio-, lub długoterminowej. Dotyczy własnych operacji jak i jej łańcucha wartości na wyższym i niższym szczeblu, w tym za pośrednictwem jej produktów i usług, a także relacji biznesowych – z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej i zarządzania.

- Zainteresowane strony/Dialog z interesariuszami
- Relacje biznesowe/ łańcuch wartości
- Ryzyko i możliwości
- Istotność informacji
- Poziom dezagregacji

Istotność finansowa

Kwestia związana ze zrównoważonym rozwojem jest istotna z perspektywy finansowej, jeżeli wywołuje lub można racjonalnie oczekiwać, że wywoła istotne skutki finansowe w odniesieniu do jednostki. Ma to miejsce w przypadku, gdy kwestia związana ze zrównoważonym rozwojem stwarza ryzyko lub możliwości (szanse), które mają istotny wpływ lub można racjonalnie oczekiwać, że będą miały istotny wpływ na rozwój jednostki, jej sytuację finansową, wyniki finansowe, przepływy pieniężne, dostęp do finansowania lub koszt kapitału w krótko-, średnio-, lub długoterminowej perspektywie czasowej. Ryzyko i możliwości mogą wynikać z przeszłych lub przyszłych zdarzeń. Nie ogranicza się to do kwestii będących pod kontrolą jednostki, ale obejmuje informacje na temat istotnych ryzyk i możliwości cechujących relacje biznesowe, wykraczające poza zakres konsolidacji stosowany przy sporządzaniu sprawozdań skonsolidowanych

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

ESRS 1 3.2 Istotne kwestie oraz istotność informacji

31. Odpowiednie informacje określone w ramach wymogu dotyczącego ujawniania informacji, w tym jego punktach danych, lub w ramach ujawniania informacji dotyczących poszczególnych podmiotów ujawnia się, jeżeli w ramach oceny istotnych informacji jednostka oceni je jako istotne z co najmniej jednej z następujących perspektyw:

- znaczenia informacji w odniesieniu do kwestii, którą mają przedstawiać lub wyjaśniać; lub
- potencjał takich informacji pod względem zaspokojenia potrzeb użytkowników w zakresie podejmowania decyzji (w tym potrzeb pierwotnych użytkowników sprawozdawczości finansowej do celów ogólnych, które to potrzeby opisano w pkt 48 lub potrzeb użytkowników, których głównym przedmiotem zainteresowania są informacje dotyczące oddziaływania jednostki).

32. Jeżeli jednostka stwierdzi, że problematyka zmiany klimatu nie jest istotna i w związku z tym pominie wszystkie wymogi dotyczące ujawniania informacji w ramach ESRS E1 *Zmiana klimatu*, ujawnia szczegółowe objaśnienie wniosków ze swojej oceny *Istotności* w odniesieniu do zmiany klimatu (zob. ESRS 2 IRO-2 *Wymogi dotyczące ujawniania informacji w ramach ESRS objęte oświadczeniem jednostki dotyczącym zrównoważonego rozwoju*), uwzględniając perspektywiczną analizę warunków, które mogłyby skłonić jednostkę do uznania problematyki zmiany klimatu za istotną w przyszłości. Jeżeli jednostka stwierdzi, że temat inny niż zmiana klimatu nie jest istotny i w związku z tym pominie wszystkie wymogi dotyczące ujawniania informacji w ramach odpowiednich tematycznych ESRS, może krótko wyjaśnić wnioski ze swojej oceny istotności w odniesieniu do tego tematu.

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

Kluczowe kroki oraz narzędzia wsparcia w procesie oceny istotności

1. Identyfikacja tematów / zagadnień z perspektywy:

- Regulacji (lista tematów w ESRS 1, docelowo ESRS sectoral standards)
- Branżowej (w tym SASB, GRI, analizy i opracowania branżowe)
- Kontekstu lokalnego (społeczno - gospodarczego)
- Wydarzeń w ostatnim okresie sprawozdawczym
- Wytycznych i standardów ESG

2. Zaangażowanie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych

3. Wspólna analiza zespołów: sprawozdawczości zarządczej, ESG, Relacji Inwestorskich, obszaru Prawnego i Compliance etc.

4. Finalna walidacja / akceptacja przez kadre zarządzającą

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

ESRS 1: Wymogi ogólne - "jak raportować"

ESRS 1

1	Kategorie standardów ESRS, obszary sprawozdawczości i konwencje redakcyjne
2	Jakościowe cechy informacji
3	Podwójna istotność jako podstawa ujawniania informacji na temat zrównoważonego rozwoju
4	Należyta staranność – oddziaływania, ryzyka, możliwości, ujawnienia ESRS 2
5	Łańcuch wartości – polityki, działania, cele
6	Perspektywy czasowe sprawozdawczości taki sam jak w przypadku sprawozdania finansowego, rok bazowy
7	Przygotowywanie i prezentacja informacji na temat zrównoważonego rozwoju
8	Struktura oświadczenia dotyczącego zrównoważonego rozwoju
9	Powiązania z innymi częściami sprawozdawczości przedsiębiorstw i odpowiednimi informacjami
10	Przepisy przejściowe

ESRS 1: Dodatki

A	Wymogi dotyczące stosowania
	Ujawnianie informacji dot. poszczególnych podmiotów
	Podwójna istotność
	Oszacowanie z wykorzystaniem średnich sektorowych i wskaźników zastępczych
	Treść i struktura oświadczenia
B	Jakościowe cechy informacji
C	Wykaz stopniowo wprowadzanych wymogów dotyczących ujawniania informacji
D	Struktura oświadczenia dotyczącego zrównoważonego rozwoju w ramach ESRS
E	Schemat na potrzeby określania ujawnianych informacji, które należy uwzględnić
F	Przykład struktury oświadczenia dotyczącego zrównoważonego rozwoju w ramach ESRS
G	Przykład włączenia przez odniesienia (referencje)

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

Doroczna Konferencja Audytu – DKA 2023

ESSZR 2 – ujawnienia ogólne

ESSZR 1 – wymogi ogólne

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

**ESRS 2 – OGÓLNE UJAWNIENIA,
STANDARD PRZEKROJOWY**

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

Zakres

1. Podstawy sporządzania informacji
2. Ład organizacyjny (Zarządzanie) (GOV)
3. Strategia (SBM)
4. Zarządzanie wpływem, ryzykami i szansami (IRO), w tym
 - Ujawniane informacje dotyczące procesu oceny istotności (IRO)
 - Minimalne wymogi dotyczące ujawniania informacji związanych z politykami i działaniami (MDR-P, MDR - A)
5. Mierniki i cele (MDR-M, MDR-T)

Dodatki:

- A. Wymogi dotyczące stosowania
- B. Wykaz punktów danych zawartych w standardach przekrojowych i standardach tematycznych, które wynikają z innych przepisów UE
- C. Wymogi dotyczące ujawniania i stosowania zawarte w tematycznych ESRS i mające zastosowanie w związku z ESRS 2 Ogólne ujawnianie informacji

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

Wymogi dotyczące ujawniania informacji:

- Podstawy sporządzania

BP-1 – Ogólna podstawa sporządzenia oświadczeń dotyczących zrównoważonego rozwoju

BP-2 – Ujawnianie informacji w odniesieniu do szczególnych okoliczności

- Ład organizacyjny

GOV-1 – Rola organów administrujących, zarządzających i nadzorczych

GOV-2 – Informacje przekazywane organom administrującym, zarządzającym i nadzorczym jednostki oraz podejmowane przez nie kwestie związane ze zrównoważonym rozwojem

GOV-3 - Uwzględnianie wyników związanych ze zrównoważonym rozwojem w systemach motywacyjnych

GOV-4 - Oświadczenie dotyczące należytej staranności (dot. ujawnianych informacji)

GOV-5 - Zarządzanie ryzykiem i kontrole wewnętrzne nad sprawozdawczością w zakresie zrównoważonego rozwoju

- Strategia

SBM-1 – Strategia, model biznesowy i łańcuch wartości

SBM-2 – Interesy i opinie zainteresowanych stron

SBM-3 - Istotne wpływy, ryzyka i szanse oraz ich wzajemne związki ze strategią i z modelem biznesowym

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

Wymogi dotyczące ujawniania informacji

- Wpływy, ryzyka, szanse
 - 4.1 Ujawniane informacje dotyczące procesu oceny istotności
 - IRO-1 - Opis procesów służących do identyfikacji i oceny istotnych wpływów, ryzyk i szans
 - IRO-2 – Wymogi dotyczące ujawniania informacji w ramach ESRS objęte oświadczeniem jednostki w zakresie zrównoważonego rozwoju
 - 4.2 Minimalne wymogi dotyczące ujawniania informacji związanych z politykami i działaniami
 - MDR-P - Polityki przyjęte w celu zarządzania istotnymi kwestiami związanymi ze zrównoważonym rozwojem
 - MDR-A- Działania i zasoby w odniesieniu do istotnych kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem
- Mierniki i cele
 - MDR-M - Wskaźniki w odniesieniu do istotnych kwestii związanych ze zrównoważonym
 - MDR-T - Monitorowanie skuteczności polityk i działań z wykorzystaniem celów

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

Ogólne założenia

- Jednostka ujawnia wszystkie przekrojowe kwestie bez względu na wynik analizy podwójnej istotności
- Jednostka ujawnia kwestie wynikające z analizy podwójnej istotności
- Jeśli jednostka zidentyfikuje specyficzne kwestie nieuwzględnione w ESRS tematycznych, podstawą ich ujawniania jest ESRS 2
- Jednostka ujawnia w jaki sposób sporządziła informacje i w jaki sposób ujęła w niej łańcuch wartości
- Wskazane są możliwe zwolnienia i pominięcia
- Wskazane są inne ujawnienia nie wynikające z ESRS

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

ESRS G1 – PRAKTYKI BIZNESOWE, STANDARD TEMATYCZNY

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

Zakres

-
- Kultura organizacyjna,
 - Zarządzanie relacjami z dostawcami,
 - Unikanie korupcji i przekupstwa;
 - Zaangażowanie przedsiębiorcy w wywieranie wpływu politycznego, w tym lobbying;
 - Ochrona sygnalistów;
 - Dobrostan zwierząt;
 - Praktyki płatnicze, w szczególności w odniesieniu do opóźnień w płatnościach dla MŚP

Dodatek A: wymogi stosowania

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

Ujawnienia informacji

- Governance (GOV):

ESRS 2 GOV-1 - Rola organów administracyjnych, nadzorczych i zarządczych

- Wpływy, ryzyka i szanse (IRO):

ESRS 2 IRO-1 - Opis procesów identyfikacji i oceny istotnych wpływów, ryzyk i szans

G2-1: Kultura prowadzenia biznesu. Polityka i cele w zakresie postępowania w biznesie

G2-2: Zarządzanie relacjami z dostawcami

G2-3: Przeciwdziałanie korupcji i łapownictwu. Szkolenia w tym zakresie

- Wskaźniki efektywności - mierniki i cele:

G2-4: Potwierdzone przypadki korupcji i łapownictwa oraz ich wykrywanie

G2-5: Zaangażowanie polityczne i działalność lobbingowa

G2-6: Praktyki w zakresie terminowości płatności

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

Doroczna Konferencja Audytu – DKA 2023

**ESSZRŚ 1 – 5 - standardy
dotyczące kwestii środowiskowych**

**ESSZRS 1 – 4 - standardy
dotyczące kwestii społecznych**

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

ESRS E1: Zmiany klimatu

Celem niniejszego [projektu] standardu jest określenie wymogów dotyczących ujawniania informacji, które umożliwią użytkownikom oświadczeń o zrównoważonym rozwoju zrozumienie:

Sposobu, w jaki przedsiębiorstwo wpływa na zmianę klimatu, pod względem rzeczywistych i potencjalnych pozytywnych i negatywnych istotnych skutków;

Przeszłe, obecne i przyszłe wysiłki przedsiębiorstwa na rzecz łagodzenia zmian klimatycznych zgodnie z porozumieniem paryskim (lub zaktualizowaną umową międzynarodową w sprawie zmian klimatu) i ograniczeniem globalnego ocieplenia do 1,5°C;

Plany i zdolność do dostosowania modelu biznesowego i działalności do przejścia na zrównoważoną gospodarkę oraz do przyczynienia się do ograniczenia globalnego ocieplenia do 1,5°C - plan służący osiągnięciu neutralności klimatycznej do 2050 r

Wszelkie inne działania podjęte przez przedsiębiorstwo oraz wynik takich działań w celu zapobieżenia, złagodzenia lub naprawienia rzeczywistych lub potencjalnych negatywnych skutków;

Charakter, rodzaj i zakres istotnych ryzyk i szans przedsiębiorstwa wynikających z wpływu przedsiębiorstwa i jego zależności od zmiany klimatu oraz sposobu zarządzania nimi przez przedsiębiorstwo; oraz;

Skutki ryzyk i szans (tj. związanych z oddziaływaniem przedsiębiorstwa i zależnością od zmian klimatu) na jego rozwój, wyniki i pozycję w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej.

Wymagania ogólne, ład korporacyjny, strategia i ocena istotności

- E1-1 – Plan przejścia dotyczący łagodzenia zmian klimatycznych, analiza odporności

Wdrażanie – zarządzanie skutkami, ryzykiem i szansami

- E1-2 – Polityki dot. zarządzania IRO związane z łagodzeniem i adaptacją do zmian klimatu (ryzyka fizyczne i przejścia we własnych operacjach i w łańcuchu wartości, efektywność energetyczna, energia odnawialna etc)
- E1-3 – Plany działania i zasoby związane z polityką i celami dotyczącymi zmian klimatu (obecne, planowane, redukcje emisji, Capex)

Wskaźniki i cele

- E1-4 – Cele związane z łagodzeniem i adaptacją do zmian klimatu
- E1-5 – Zużycie energii i miks energetyczny
- E1-6 – Emisje GHG w zakresie 1, 2, 3 i całkowite emisje gazów cieplarnianych
- E1-7 – Projekty pochłaniania gazów cieplarnianych i ograniczania emisji gazów cieplarnianych finansowane z kredytów węglowych
- E1-8 – Ustalanie cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla
- E1-9 – Potencjalne skutki finansowe spowodowane istotnymi ryzykami fizycznymi, transformacyjnymi oraz możliwościami związanymi z klimatem

Standard ESRS E1 należy uwzględnić w raporcie niezależnie od wyniku oceny istotności

ESRS E1: Zmiany klimatu

Kategorie wskaźników ilościowych (1/2)

Energia w MWh

1	Całkowite zużycie energii z paliw kopalnych (dalsze informacje zdezagregowane, jeżeli przedsiębiorstwo działa w co najmniej jednym "sektorze o dużym wpływie na klimat")
2	Całkowite zużycie energii z źródeł nuklearnych
3	Całkowite zużycie energii z źródeł odnawialnych (zawsze zdezagregowane)
4	(w stosownych przypadkach) Produkcja energii odnawialnej i nieodnawialnej (zdezagregowana i ujawniona osobno)
5	Współczynnik intensywności = Całkowite zużycie energii na przychód netto (związane wyłącznie z działalnością w „sektorach o dużym wpływie”) €

Emisja GHG w t CO₂e

6	Emisje gazów cieplarnianych brutto z zakresu 1 (oraz procent emisji gazów cieplarnianych z zakresu 1 w ramach ETS)
7	Emisje gazów cieplarnianych brutto z zakresu 2 (zarówno metoda location jak i market based)
8	Emisje gazów cieplarnianych brutto z zakresu 3 (z istotnych kategorii) *
9	Całkowita emisja GHG (Zakres 1 - 3) *
10	Współczynnik intensywności GHG = Całkowita emisja GHG (t CO ₂ e) / przychód netto €
11	Usuwanie i składowanie gazów cieplarnianych
12	Kwota redukcji lub usunięcia emisji gazów cieplarnianych w ramach projektów łagodzenia zmiany klimatu poza łańcuchem wartości (carbon credits)
13	Wolumeny emisji brutto gazów cieplarnianych objęte wewnętrznymi systemami ustalania cen emisji, tj. cenami ukrytymi stosowanymi przy podejmowaniu decyzji dotyczących inwestycji CapEX lub badań i rozwoju, wewnętrznymi opłatami za emisję dwutlenku węgla lub wewnętrznymi funduszami węglowymi €

Wskaźnik stopniewy

Zawiera element finansowy

* Przepisy dotyczące stopniewego wprowadzania zmian dotyczą wyłącznie przedsiębiorstw lub grup zatrudniających nie więcej niż 750 pracowników

Środowisko

ESRS
E1

Zmiana klimatu

ESRS E1: Zmiany klimatu

Kategorie wskaźników ilościowych (2/2)

Przewidywane skutki finansowe

- 14** Przewidywane skutki finansowe istotnych **ryzyk fizycznych** (w ujęciu pieniężnym w pojedynczej kwocie lub przedziale)
- **Kwota i proporcja pieniężna (procent) obarczona istotnym ryzykiem fizycznym (przed rozważeniem działań adaptacyjnych do zmian klimatu)**
→ aktywa zdezagregowane według ostrego i przewlekłego ryzyka fizycznego oraz lokalizacji przy użyciu NUTS (jednostki terytorialne)
 - **Odsetek aktywów obarczonych istotnym ryzykiem fizycznym, których dotyczą działania w zakresie przystosowania się do zmian klimatu**
 - **Kwota i proporcja pieniężna (procent) przychodu netto ze swojej działalności biznesowej obciążone istotnym ryzykiem fizycznym**
- €
- 15** Przewidywane skutki finansowe istotnych **ryzyk przejściowych** (w ujęciu pieniężnym pojedyncza kwota lub zakres)
- **Kwota i proporcja pieniężna (procent) obarczona istotnym ryzykiem przejściowym (przed rozważeniem działań adaptacyjnych do zmian klimatu)**
→ zawierający co najmniej szacunek wielkości **potencjalnie utraconych aktywów** z roku sprawozdawczego do 2030 r. i od 2030 r. do 2050 r.
 - **odsetek aktywów obarczonych istotnym ryzykiem przejściowym, których dotyczą działania łagodzące zmianę klimatu**
 - **podział wartości bilansowej majątku nieruchomości przedsiębiorcy według klas efektywności energetycznej**
 - **zobowiązania (SML)** (np. zakres potencjalnych przyszłych zobowiązań wynikających z systemu handlu uprawnieniami do emisji, ...)
 - **Kwota i proporcja pieniężna (procent) z przychodów netto z działalności gospodarczej obciążone istotnym ryzykiem przejściowym** (w tym, w stosownych przypadkach, przychody netto od klientów przedsiębiorstwa prowadzących działalność związaną z węglem, ropą i gazem).
- €
- 16** Potencjał wykorzystania materialnych **możliwości** związanych z klimatem
- Uwzględnienie **oczekiwanych oszczędności** wynikających z **działań łagodzących zmiany klimatu; usług niskoemisyjnych; rozwiązań adaptacyjnych itp.**
- €

Wskaźnik stopniowy

Zawiera element finansowy

ESRS E1

#Kluczowe informacje

- Standard dot. klimatu podlega ocenie istotności
- 9 wymogów ujawnieniowych ogółem
- Transformacja oraz odporność strategii i modelu biznesowego w odniesieniu do zmiany klimat
- Analiza scenariuszy klimatycznych = główne dane wejściowe dla wielu ujawnień
- Różne docelowe poziomy ambicji w zakresie redukcji emisji wraz z coraz bardziej rygorystycznymi wymogami i ujawnieniami
- Usuwanie i kompensacje nie są uznawane za sposoby osiągnięcia celów redukcji emisji
- Emisje z zakresu 1, 2 i 3 należy obliczyć i ujawnić w pierwszym roku sprawozdawczym
- Przepisy przejściowe mają zastosowanie wyłącznie do przewidywanych skutków finansowych

Środowisko

ESRS
E2

Zanieczyszczenie

ESRS E2: Zanieczyszczenie

Celem niniejszego [projektu] standardu jest określenie wymogów dotyczących ujawniania informacji, które umożliwią użytkownikom oświadczeń o zrównoważonym rozwoju zrozumienie:

Sposób, w jaki przedsiębiorstwo wpływa na zanieczyszczenie powietrza, wody i gleby, pod względem pozytywnych i negatywnych istotnych rzeczywistych lub potencjalnych skutków;

Wszelkie podjęte działania i wyniki takich działań w celu zapobieżenia faktycznym lub potencjalnym skutkom, złagodzenia ich lub naprawienia;

Wszelkie plany i zdolność przedsiębiorstwa do dostosowania jego strategii, modelu(-ów) biznesowego(-ych) i operacji zgodnie z przejściem na zrównoważoną gospodarkę zbieżną z potrzebami zapobiegania, kontroli i eliminacji zanieczyszczeń;

Charakter, rodzaj i zakres istotnych ryzyk i szans przedsiębiorstwa związanych z wpływami i zależnościami przedsiębiorstwa związanymi z zanieczyszczeniem, a także zapobieganiem, kontrolą, eliminacją lub redukcją zanieczyszczeń (w tym wynikającymi z przepisów) oraz sposób, w jaki przedsiębiorstwo sobie z tym radzi; oraz

Skutki ryzyk i szans, związanych ze skutkami i zależnościami przedsiębiorstwa związanymi z zanieczyszczeniem, na rozwój, wyniki i sytuację przedsiębiorstwa w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej, a tym samym na jego zdolność do tworzenia wartości przedsiębiorstwa.

Zarządzanie wpływem, ryzykiem lub szansą

- E2-1 – Polityki związane z zanieczyszczeniem
- E2-2 – Działania i zasoby związane z zanieczyszczeniem

Wskaźniki i cele

- E2-3 – Cele związane z zanieczyszczeniem
- E2-4 – Zanieczyszczenie powietrza, wody i gleby
- E2-5 – Substancje wzbudzające obawy i substancje wzbudzające szczególnie duże obawy
- E2-6 – Potencjalne skutki finansowe związane z wpływem, ryzykiem i szansami związanymi z zanieczyszczeniem

ESRS E2: Zanieczyszczenie

Środowisko

ESRS
E2

Zanieczyszczenie

Emisje zanieczyszczeń pochodzących z operacji własnych (w tonach lub kilogramach)

- 1 Emisje zanieczyszczeń powietrza generowane przez przedsiębiorstwo (np. dwutlenek siarki)
- 2 Emisje do wody generowane przez przedsiębiorstwo (np. fosforany i pestycydy)
- 3 Emisje zanieczyszczeń nieorganicznych generowane przez przedsiębiorstwo
- 4 Emisje substancji zubożających warstwę ozonową generowane przez przedsiębiorstwo (np. chlorofluorowęglowodory (CFC))
- 5 Mikroplastik wytwarzany lub wykorzystywany przez przedsiębiorstwo

Substancje wzbudzające obawy i substancje wzbudzające szczególnie duże obawy (w tonach lub kilogramach)

- 6 Całkowite ilości **substancji potencjalnie niebezpiecznych**, które są wytwarzane lub wykorzystywane podczas produkcji lub które są nabywane i które opuszczają zakłady jako emisje
 - 7 Łączne ilości **substancji wzbudzających szczególnie duże obawy** (np. zawartych w składnikach, półproduktach lub produkcie końcowym)
- Potencjalny wpływ finansowy (możliwość pominięcia) (pojedyncza kwota lub zakres kwotowy)
- 8 **Udział przychodów netto** z produktów i usług, które są lub zawierają substancje wzbudzające obawy i substancje wzbudzające szczególnie duże obawy
 - 9 Nakłady operacyjne i inwestycyjne, które wystąpiły w okresie sprawozdawczym w związku z poważnymi incydentami i depozytami
 - 10 Rezerwy na koszty ochrony środowiska i rekultywacji (np. na rekultywację terenów zanieczyszczonych, składowisk odpadów)

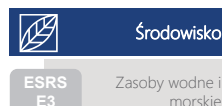
Zanieczyszczenia powietrza są regulowane przez **dyrektywę CAFE**, przedstawiającą dopuszczalne normy zanieczyszczenia. W wspomnianej dyrektywie EU wymienia poszczególne substancje potencjalnie niebezpieczne: **Dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenki azotu, tlenek węgla, benzen, pył zawieszony (PM10, PM2.5), ozon.**

ESRS E2 #Kluczowe informacje

- 6 wymogów ujawnieniowych ogółem z obszernymi wskazówkami dotyczącymi zastosowania
- Wymagania zawarte w standardzie są liczne i bardzo szczegółowe
- ESRS E2 opiera się na istniejących przepisach UE dotyczących zanieczyszczeń (dyrektywa w sprawie emisji przemysłowych, REACH itp.)
- Należy wziąć pod uwagę interakcje z innymi standardami (Środowiskowymi).

ESRS E3: Zasoby wodne i morskie

Celem niniejszego [projektu] standardu jest określenie wymogów dotyczących ujawniania informacji, które umożliwią użytkownikom oświadczeń o zrównoważonym rozwoju zrozumienie:

- Sposób, w jaki przedsiębiorstwo wpływa na zasoby wodne i morskie, pod względem pozytywnych i negatywnych istotnych rzeczywistych lub potencjalnych skutków;
- Wszelkie podjęte działania i rezultaty tych działań w celu ochrony zasobów wodnych i morskich, w tym w odniesieniu do ograniczenia zużycia wody;
- Czy, w jaki sposób i w jakim stopniu przedsiębiorstwo przyczynia się do realizacji ambicji Europejskiego Zielonego Ładu dotyczących świeżego powietrza, czystej wody, zdrowej gleby i różnorodności biologicznej;
- Wszelkie plany i zdolność przedsiębiorstwa do dostosowania swojego modelu biznesowego i działalności zgodnie z ochroną i odbudową zasobów wodnych i morskich na całym świecie;
- Charakter, rodzaj i zakres istotnych ryzyk i szans przedsiębiorstwa wynikających z wpływu i zależności przedsiębiorstwa od zasobów wodnych i morskich oraz sposobu, w jaki przedsiębiorstwo nimi zarządza; oraz
- Skutki zagrożeń i szans wynikających z wpływu i zależności przedsiębiorstwa od zasobów wodnych i morskich na rozwój, wyniki i sytuację przedsiębiorstwa w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej, a tym samym na jego zdolność do tworzenia wartości przedsiębiorstwa.

Zarządzanie wpływem, ryzykiem lub szansą

- E3-1 – Polityki związane z zasobami wodnymi i morskimi
- E3-2 – Działania i zasoby związane z polityką i celami dotyczącymi zasobów wodnych i morskich

Wskaźniki i cele

- E3-3 – Cele związane z wodą i zasobami morskimi
- E3-4 – Zużycie wody
- E3-5 – Potencjalne skutki finansowe wpływu, zagrożeń i szans związanych z wodą i zasobami morskimi

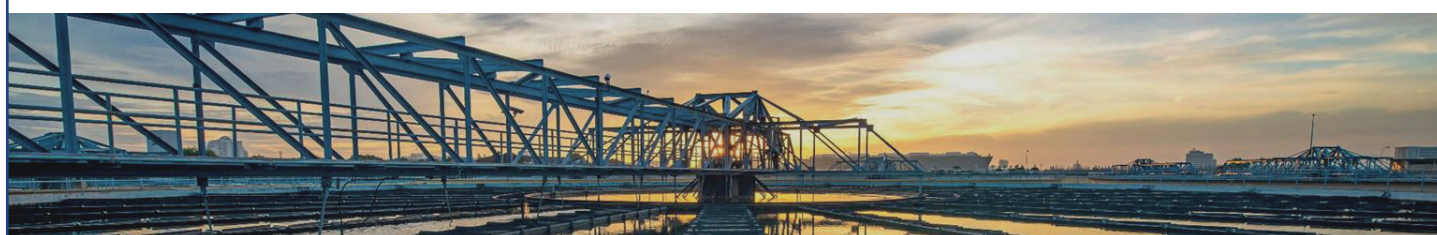
ESRS E3: Zasoby wodne i morskie

Wydajność zużycia wody (działalność własna)

- 1 Całkowite zużycie wody (m³)
- 2 Całkowite zużycie wody (m³) na obszarach o istotnym zagrożeniu wodnym, w tym na obszarach o dużym niedoborze wody
- 3 Łączna ilość wody poddanej recyklingowi i ponownemu wykorzystaniu (m³)
- 4 Całkowita zmagazynowana woda i zmiany w magazynowaniu (m³)

Intensywność zużycia wody (operacje własne)

- 5 Całkowite zużycie wody (m³ / przychód netto)
- Potencjalny wpływ finansowy (możliwość pominięcia) (pojedyncza kwota lub zakres kwotowy)
- 6 Kwantyfikacja potencjalnych skutków finansowych w kategoriach pieniężnych lub, jeśli jest to niewykonalne, informacje jakościowe

ESRS E3 #Kluczowe informacje

- 5 wymogów ujawnieniowych ogółem wraz z obszernymi wytycznymi dotyczącymi zastosowania
- Wymagania zawarte w standardzie są liczne i bardzo szczegółowe
- ESRS E3 opiera się na istniejących przepisach UE dotyczących zasobów wodnych i morskich
- Wyjaśnienie, w jaki sposób polityki przyczyniają się do realizacji celów zrównoważonego rozwoju nr 6 i 14, ramowej dyrektywy wodnej UE oraz dyrektywy ramowej UE w sprawie strategii morskiej
- Zasoby wodne i morskie to temat przekrojowy, który obejmuje nie tylko wodę, ale także klimat, zanieczyszczenie, różnorodność biologiczną i ekosystemy, oraz gospodarkę o obiegu zamkniętym w odniesieniu do wody
- EFRAG nie zapewnia metodologii oceny przewidywanych skutków finansowych zagrożeń, wpływu i możliwości związanych z zasobami wodnymi i morskimi

Środowisko

ESRS
E4

Bioróżnorodność i
ekosystemy

ESRS E4: Bioróżnorodność i ekosystemy

Celem niniejszego [projektu] standardu jest określenie wymogów dotyczących ujawniania informacji, które umożliwią użytkownikom oświadczeń o zrównoważonym rozwoju zrozumienie:

Sposób, w jaki przedsięwzięcie wpływa na różnorodność biologiczną i ekosystemy, pod względem rzeczywistych i potencjalnych pozytywnych i negatywnych materialnych skutków;

Wszelkie podjęte działania i wyniki takich działań mające na celu zapobieganie faktycznym lub potencjalnym negatywnym skutkom, łagodzenie ich lub naprawianie oraz ochronę i odbudowę różnorodności biologicznej i ekosystemów; oraz

Plany i zdolność przedsiębiorstwa do dostosowania swojego modelu biznesowego i operacji zgodnie z (i) poszanowaniem planetarnych granic integralności biosfery i zmianą systemu łądowego, (ii) celami określonymi w Globalnych ramach różnorodności biologicznej na okres po 2020 r.

Charakter, rodzaj i zakres istotnych ryzyk i szans przedsiębiorstwa związanych z wpływem przedsiębiorstwa lub zależnościami od różnorodności biologicznej i ekosystemów oraz sposób, w jaki przedsiębiorstwa nimi zarządza; oraz

Skutki ryzyk i szans związanych z oddziaływaniem przedsiębiorstwa i zależnościami od różnorodności biologicznej i ekosystemów na rozwój, wyniki i pozycję przedsiębiorstwa w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej.

Wymagania ogólne, ład korporacyjny, strategia i ocena istotności

- E4-1 – Plan przejściowy dotyczący różnorodności biologicznej i ekosystemów

Zarządzanie wpływem, ryzykiem i szansami

- E4-2 – Polityki związane z różnorodnością biologiczną i ekosystemami
- E4-3 – Plany działania i zasoby związane z polityką dotyczącą różnorodności biologicznej i ekosystemów

Wskaźniki i cele

- E4-4 – Cele związane z różnorodnością biologiczną i ekosystemami
- E4-5 – Wskaźniki wpływu związane ze zmianą różnorodności biologicznej i ekosystemów
- E4-6 – Potencjalne skutki finansowe ryzyk i szans związanych z różnorodnością biologiczną i ekosystemami

Środowisko

ESRS
E4

Bioróżnorodność i
ekosystemy

ESRS E4: Bioróżnorodność i ekosystemy

Energia

1 Liczba i powierzchnia (ha) terenów będących własnością, dzierżawionych lub zarządzanych na obszarach chronionych / kluczowych dla różnorodności biologicznej / w ich pobliżu

2 Użytkowanie gruntów w oparciu o ocenę cyklu życia

Wskaźniki wpływu*

3 Wskaźniki dotyczące czynników wpływających na zmianę użytkowania gruntów, zmianę użytkowania słodkiej wody i/lub zmianę użytkowania mórz

4 Wskaźniki dotyczące czynników wpływających na przypadkowe lub dobrowolne wprowadzenie inwazyjnych gatunków obcych

5 Zakład uwzględnia mierniki wpływu związane z ekosystemami, zgodnie z kategorią ekosystemów

Potencjalny wpływ finansowy (możliwość pominięcia)

6 Potencjalne skutki finansowe istotnych wpływów

7 Potencjalne skutki finansowe istotnych ryzyk

8 Potencjalne skutki finansowe istotnych szans

*Brak zasad dotyczących podejścia ujawnień, oparte na zasadzie Wskaźniki

ESRS E4 #Kluczowe informacje

- Wymaga analizy własnej działalności przedsiębiorstwa i łańcucha wartości
- Zastosowanie metodologii np. LEAP* opracowane przez TNFD*.
- Plan transformacji w zakresie różnorodności biologicznej i ekosystemów oraz uwzględnienie różnorodności biologicznej i ekosystemów w strategii i modelu biznesowym
- Odporność strategii i modelu biznesowego w odniesieniu do różnorodności biologicznej i ekosystemów

*LEAP - Locate; Evaluate; Assess; Prepare
TNFD - Taskforce on Nature-related Financial Disclosures

ESRS E5: Wykorzystanie zasobów i gospodarka o obiegu zamkniętym

Środowisko

ESRS
E5

Wykorzystanie zasobów i gospodarka o obiegu zamkniętym

Celem niniejszego [projektu] standardu jest określenie wymogów dotyczących ujawniania informacji, które umożliwią użytkownikom oświadczeń o zrównoważonym rozwoju zrozumienie:

W jaki sposób przedsiębiorstwo wpływa na wykorzystanie zasobów, w tym na wyczerpywanie się zasobów nieodnawialnych i regeneracyjną produkcję zasobów odnawialnych;

Wszelkie podjęte działania i wyniki takich działań w celu zapobiegania, łagodzenia lub naprawiania rzeczywistych lub potencjalnych negatywnych skutków wynikających z wykorzystywania zasobów i gospodarki o obiegu zamkniętym, w tym środki mające na celu pomoc w oddzieleniu wzrostu gospodarczego od zużycia materiałów;

Wszelkie plany i zdolność przedsiębiorstwa do dostosowania swojego modelu biznesowego i działalności zgodnie z zasadami gospodarki o obiegu zamkniętym;

Charakter, rodzaj i zakres istotnych zagrożeń i szans przedsiębiorstwa związanych z oddziaływaniem i zależnościami przedsiębiorstwa, wynikających z wykorzystania zasobów i gospodarki o obiegu zamkniętym, oraz sposób, w jaki przedsiębiorstwo nimi zarządza;

Skutki ryzyk i szans, związane z wpływem i zależnością przedsiębiorstwa od wykorzystania zasobów i gospodarki o obiegu zamkniętym, na rozwój, wyniki i pozycję przedsiębiorstwa w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej, a tym samym na jego zdolność do tworzenia wartości przedsiębiorstwa.

Zarządzanie wpływem, ryzykiem i szansami

- E5-1 – Polityki związane z wykorzystaniem zasobów i gospodarką o obiegu zamkniętym
- E5-2 – Działania i zasoby w odniesieniu do wykorzystania zasobów i gospodarki o obiegu zamkniętym

Wskaźniki i cele

- E5-3 – Cele związane z wykorzystaniem zasobów i gospodarką o obiegu zamkniętym
- E5-4 – Napływ zasobów
- E5-5 – Odpływ zasobów
- E5-6 – Potencjalne skutki finansowe wykorzystania zasobów i wpływu, ryzyka i szans związanych z gospodarką o obiegu zamkniętym

ESRS E5: Wykorzystanie zasobów i gospodarka o obiegu zamkniętym

Środowisko

ESRS
E5

Wykorzystanie zasobów i gospodarka o obiegu zamkniętym

Przepływ zasobów

- 1 Całkowita waga produktów i materiałów wykorzystanych w okresie sprawozdawczym
- 2 Waga (w wartości bezwzględnej oraz procentowej) surowców pochodzących ze źródeł odnawialnych wykorzystanych do wytworzenia produktów i usług przedsiębiorstwa (w tym opakowania)
- 3 Waga (w wartości bezwzględnej oraz procentowej) ponownie użytych lub poddanych recyklingowi produktów i materiałów (nowych) użytych do wytworzenia produktów i usług przedsiębiorstwa (w tym opakowań)

Odplyw zasobów

- 4 Łączna waga (w tonach) i odsetek materiałów, które pochodzą z procesu produkcji produktów i usług przedsiębiorstwa (w tym opakowania), które zostały zaprojektowane zgodnie z zasadami obiegu zamkniętego
- 5 Waga i odsetek produktów i materiałów, w tym opakowań, które mają na celu usprawnienie / umożliwienie gospodarki o obiegu zamkniętym dla klientów na dalszych etapach łańcucha wartości

Odpady

- 6 Całkowita ilość wygenerowanych odpadów
- 7 Dla każdego rodzaju odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne, ilość wagowa przekazana do ponownego użycia według rodzaju operacji odzysku oraz całkowita ilość
- 8 Dla każdego rodzaju odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne, ilość wagowa kierowana na składowiska według rodzaju przetwarzania odpadów oraz całkowita ilość
- 9 Łączna ilość odpadów niebezpiecznych i odpadów promieniotwórczych wytworzonych przez przedsiębiorcę, w przypadku gdy odpady promieniotwórcze są zdefiniowane w art. 3 ust. 7 dyrektywy Rady 2011/70/Euratom

Potencjalny wpływ finansowy (możliwość pominięcia)

- 10 Kwantyfikacja potencjalnych istotnych skutków finansowych w ujęciu pieniężnym

ESRS E5 #Kluczowe informacje

- 6 wymogów ujawnieniowych ogółem.
- Tematyczny dodatek do oceny istotności w pod-tematach: przedsiębiorstwo rozważy podejście LEAP* opracowane przez TNFD*.
- Istnieją dodatkowe obszary, które przedsiębiorstwo powinno rozważyć (nieobowiązkowo).
- Istnieje 11 kategorii produktów i materiałów użytych do produkcji oraz opakowań.
- Istnieje 7 „łańcuchów wartości kluczowych produktów” zdefiniowanych w dyrektywie unijnej o gospodarce obiegu zamkniętego.

*LEAP - Locate; Evaluate; Assess; Prepare
TNFD - Taskforce on Nature-related Financial Disclosures

ESRS S1 Pracownicy firmy

Celem niniejszego [projektu] standardu jest określenie wymogów dotyczących ujawniania informacji, które umożliwią użytkownikom oświadczeń o zrównoważonym rozwoju **zrozumienie istotnego wpływu na pracowników przedsiębiorstwa**, a także powiązanych istotnych ryzyk i szans, w tym:

W jaki sposób przedsiębiorstwo wpływa na własną siłę roboczą pod względem istotnych pozytywnych i negatywnych rzeczywistych lub potencjalnych skutków;

Wszelkie podjęte działania i wyniki takich działań w celu zapobieżenia, złagodzenia lub naprawienia rzeczywistych lub potencjalnych negatywnych skutków;

Charakter, rodzaj i zakres istotnych ryzyk i szans przedsiębiorstwa związanych z jego wpływem i zależnością od własnej siły roboczej oraz sposób, w jaki przedsiębiorstwo nimi zarządza; oraz

Wpływ ryzyk i szans związanych z wpływem i zależnością przedsiębiorstwa od własnej siły roboczej **na rozwój przedsiębiorstwa**, w tym przepływy pieniężne, sytuację finansową i wyniki finansowe w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej.

Zarządzanie wpływem, ryzykiem i szansami

- S1-1 – Zasady dotyczące pracowników
- S1-2 – Procesy angażowania własnych pracowników i przedstawicieli pracowników w temat wpływu
- S1-3 – Procesy mające na celu zaradzenie negatywnym skutkom i kanały zgłaszania obaw przez własnych pracowników
- S1-4 – Podejmowanie działań w zakresie istotnego wpływu na własną siłę roboczą oraz podejścia do ograniczania istotnych ryzyk i wykorzystywania istotnych szans związanych z własną siłą roboczą oraz skuteczność tych działań

Wskaźniki i cele

- S1-5 – Cele związane z zarządzaniem istotnymi negatywnymi skutkami, rozwijaniem pozytywnych wpływów oraz zarządzaniem istotnymi ryzykami i szansami
- S1-6 – Charakterystyka pracowników przedsiębiorstwa
- S1-7 – Charakterystyka pracowników niebędących pracownikami zatrudnionymi przez przedsiębiorstwo
- S1-8 – Układy zbiorowe i dialog społeczny
- S1-9 – Wskaźniki różnorodności
- S1-10 – Odpowiednie wynagrodzenie
- S1-12 – Osoby z niepełnosprawnością
- S1-13 – Wskaźniki dotyczące szkoleń i rozwoju umiejętności
- S1-14 – Bezpieczeństwo i higiena
- S1-15 – Wskaźniki równowagi między życiem zawodowym a prywatnym
- S1-16 – Wskaźniki wynagrodzeń (luka płacowa i całkowite wynagrodzenie)
- S1-17 – Incydenty i skargi oraz poważne naruszenia praw człowieka

ESRS S1-5 - S1-17: Wskaźniki i cele

Ogólne

- 1 Całkowita liczba i wskaźnik rotacji pracowników
- 2 Łączna liczba pracowników (według płci, kraju/regionu i rodzaju zatrudnienia) (możliwość pominięcia)
- 3 Całkowita liczba pracowników niebędących pracownikami (możliwość pominięcia)

Warunki pracy

- 4 Odsetek pracowników objętych rokowaniem zbiorowymi (zgodnie z umową i krajem/regionem) (możliwość pominięcia)
- 5 Odsetek pracowników objętych przedstawicielami pracowników ds. dialogu społecznego (według krajów) (możliwość pominięcia)
- 6 Odsetek pracowników opłacanych poniżej odpowiedniego wynagrodzenia (według kraju i typu pracownika) (możliwość pominięcia)
- 7 Odsetek pracowników nieobjętych ochroną socjalną przed utratą dochodów z powodu ważnych wydarzeń życiowych (według kraju i typu pracownika) (możliwość pominięcia)
- 8 Odsetek pracowników objętych systemem zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy
- 9 Liczba ofiar śmiertelnych, wypadków, zachorowań i urazów związanych z pracą (w podziale na typy pracowników)
- 10 Odsetek pracowników uprawnionych do korzystania z urlopów rodzinnych
- 11 Odsetek uprawnionych pracowników, którzy skorzystali z urlopów rodzinnych (wg płci)

ESRS S1-5 - S1-17: Wskaźniki i cele

Równe traktowanie i równość szans

- 12 Odsetek i liczba pracowników najwyższego kierownictwa (w podziale na płeć)
- 13 Rozkład pracowników według grup wiekowych (poniżej, powyżej lub w przedziale 30-50 lat)
- 14 Odsetek pracowników z niepełnosprawnością
- 15 Odsetek pracowników z regularnymi ocenami wyników/rozwoju kariery (w podziale na typ pracownika i płeć) (możliwość pominięcia)
- 16 Średnia liczba godzin szkoleniowych na pracownika (w podziale na rodzaj i płeć pracownika) (możliwość pominięcia)
- 17 Różnica w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn wyrażona jako odsetek średnich godzinowych zarobków brutto pracowników-mężczyzn
- 18 Stosunek całkowitego rocznego wynagrodzenia najlepiej opłacanej osoby do mediany całkowitego rocznego wynagrodzenia wszystkich pracowników

Pozostałe prawa związane z zatrudnieniem

- 19 Liczba incydentów, skarg, problemów i naruszeń wśród pracowników związanych z ich pracą, prawami społecznymi i prawami człowieka
- 20 Łączne kwoty materialnych grzywien, kar i odszkodowań za szkody i naruszenia praw społecznych/człowieka

ESRS S1

Kluczowe informacje

- ESRS S1 koncentruje się na „Pracownikach przedsiębiorstwa”: obejmuje to pracowników etatowych i osoby niebędące pracownikami (samozatrudnieni i pracownicy agencji).
- 3 Podtematy z określonymi wskaźnikami: warunki pracy, równe szanse i inne prawa pracownicze.
- ESRS S1 zawiera 17 wymogów ujawnieniowych, z których 9 jest obowiązkowych dla firm zatrudniających ponad 250 pracowników.
- ESRS S1 wymaga informacji jakościowych i ilościowych. Liczne wskaźniki ilościowe zawierają szczegółowe rozbicia (ze względu na płeć, region, kraj, rodzaj zatrudnienia, kategorię pracownika itp.).
- ESRS S1 zawiera pięć szablonów ułatwiających przygotowanie wymogu ujawnieniowego dotyczącego charakterystyki pracowników oraz wymogu ujawnieniowego 8 dotyczącego zakresu układów zbiorowych i dialogu społecznego.
- Identyfikacja „pracowników” jest kluczem do zrozumienia i oceny WZM w ESRS S1 → Wszystkie definicje znajdują się w Załączniku A: Zdefiniowane terminy

Społeczeństwo

ESRS
S2

Pracownicy w
łańcuchu wartości

ESRS S2 Pracownicy w łańcuchu wartości

Celem niniejszego [projektu] standardu jest określenie wymogów w zakresie ujawniania informacji, które umożliwią użytkownikom oświadczeń o zrównoważonym rozwoju zrozumienie istotnego wpływu na pracowników łańcucha wartości, który lub do którego przyczyniło się przedsiębiorstwo poprzez swoją działalność, jak również wpływów, które są bezpośrednio związane z działalnością, produktami i usługami przedsiębiorstwa poprzez jego relacje biznesowe oraz związane z nim istotne ryzyka i szanse, w tym:

Sposób, w jaki przedsiębiorstwo wpływa na pracowników w swoim łańcuchu wartości poprzez swoją własną działalność i relacje biznesowe na wyższym i niższym szczeblu łańcucha wartości, w tym w odniesieniu do swoich produktów i usług oraz swojego łańcucha dostaw, pod względem istotnych pozytywnych i negatywnych rzeczywistych lub potencjalnych skutków;

Skutki ryzyk i szans związanych z oddziaływaniem przedsiębiorstwa i zależnościami od pracowników w łańcuchu wartości na rozwój przedsiębiorstwa, w tym przepływy pieniężne, sytuację finansową i wyniki finansowe w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej.

Zarządzanie wpływem, ryzykiem i szansami

- S2-1 – Zasady dotyczące pracowników łańcucha wartości
- S2-2 – Procesy angażowania pracowników łańcucha wartości na temat wpływu
- S2-3 – Procesy mające na celu zaradzenie negatywnym skutkom i kanały zgłaszania obaw przez pracowników łańcucha wartości
- S2-4 – Podejmowanie działań dotyczących istotnego wpływu na pracowników łańcucha wartości oraz podejścia do łagodzenia istotnych zagrożeń i wykorzystywania istotnych szans związanych z pracownikami łańcucha wartości oraz skuteczność tych działań

Wskaźniki i cele

- S2-5 – Cele związane z zarządzaniem istotnymi negatywnymi skutkami, rozwijaniem pozytywnych wpływów oraz zarządzaniem istotnymi ryzykami i szansami

Społeczeństwo

ESRS
S3

Dotknięte
społeczności

ESRS S3 Dotknięte społeczności

Celem tego [projektu] standardu jest określenie wymogów dotyczących ujawniania informacji, które umożliwią użytkownikom oświadczeń o zrównoważonym rozwoju zrozumienie istotnego wpływu na dotknięte społeczności, a także powiązanych istotnych ryzyk i szans, w tym:

Sposób, w jaki przedsiębiorstwo wpływa na społeczności, w obszarach, w których ryzyko jest najbardziej prawdopodobne i najbardziej znaczące, poprzez jego własną działalność i relacje biznesowe na wyższym i niższym szczeblu łańcucha wartości, w tym w odniesieniu do jego produktów i usług oraz łańcucha dostaw, pod względem istotnych pozytywnych i negatywnych rzeczywistych lub potencjalnych skutków;

Wszelkie podjęte działania i wyniki takich działań w celu zapobieżenia, złagodzenia lub naprawienia rzeczywistych lub potencjalnych negatywnych skutków;

Charakter, rodzaj i zakres istotnych ryzyk i szans przedsiębiorstwa związanych z jego wpływem i zależnościami od dotkniętych społeczności oraz sposób, w jaki przedsiębiorstwo nimi zarządza; oraz

Skutki ryzyk i szans związanych z oddziaływaniem przedsiębiorstwa i zależnościami od dotkniętych społeczności na rozwój przedsiębiorstwa, w tym przepływy pieniężne, sytuację finansową i wyniki finansowe w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej.

Zarządzanie wpływem, ryzykiem i szansami

- S3-1 – Zasady dotyczące dotkniętych społeczności
- S3-2 – Procesy angażowania dotkniętych społeczności w zakresie wpływu
- S3-3 – Procesy mające na celu zaradzenie negatywnym skutkom i kanały zgłaszania obaw przez dotknięte społeczności
- S3-4 – Podejmowanie działań w przypadku istotnego wpływu na dotknięte społeczności oraz podejścia do łagodzenia istotnych ryzyk i wykorzystywania materialnych szans związanych z dotkniętymi społecznościami oraz skuteczność tych działań

Wskaźniki i cele

- S2-5 – Cele związane z zarządzaniem istotnymi negatywnymi skutkami, rozwijaniem pozytywnych wpływów oraz zarządzaniem istotnymi ryzykami i szansami

Społeczeństwo

ESRS
S4

Konsumenci i
użytkownicy
końcowi

ESRS S4 Konsumenci i użytkownicy końcowi

Celem niniejszego [projektu] standardu jest określenie wymogów dotyczących ujawniania informacji, które umożliwią użytkownikom oświadczeń o zrównoważonym rozwoju zrozumienie istotnego wpływu na konsumentów i użytkowników końcowych, a także powiązanych istotnych ryzyk i szans, w tym:

Sposób, w jaki przedsiębiorstwo wpływa na konsumentów i użytkowników końcowych jego produktów i/lub usług (zwanym w niniejszym [projekcie] standardu „konsumentami i użytkownikami końcowymi”) pod względem istotnych pozytywnych i negatywnych rzeczywistych lub potencjalnych skutków;

Wszelkie podjęte działania i wyniki takich działań w celu zapobieżenia, złagodzenia lub naprawienia rzeczywistych lub potencjalnych negatywnych skutków;

Charakter, rodzaj i zakres istotnych ryzyk i szans przedsiębiorstw związanych z jego wpływem i zależnościami od konsumentów i użytkowników końcowych oraz sposób, w jaki przedsiębiorstwo nimi zarządza; oraz

Wpływ ryzyk i szans związanych z wpływem i zależnością przedsiębiorstwa od konsumentów i użytkowników końcowych na rozwój przedsiębiorstw, w tym przepływy pieniężne, sytuację finansową i wyniki finansowe oraz sytuację w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej.

Zarządzanie wpływem, ryzykiem i szansami

- S4-1 – Zasady dotyczące konsumentów i użytkowników końcowych
- S4-2 – Procesy interakcji z konsumentami i użytkownikami końcowymi na temat wpływu
- S4-3 – Procesy mające na celu zaradzenie negatywnym skutkom oraz kanały zgłaszania obaw przez konsumentów i użytkowników końcowych
- S4-4 – Podejmowanie działań w zakresie istotnych skutków dla konsumentów i użytkowników końcowych oraz podejścia do ograniczania istotnych ryzyk i wykorzystywania istotnych szans związanych z konsumentami i użytkownikami końcowymi oraz skuteczność tych działań

Wskaźniki i cele

- S4-5 – Cele związane z zarządzaniem istotnymi negatywnymi skutkami, rozwijaniem pozytywnych wpływów oraz zarządzaniem istotnymi ryzykami i szansami

ESRS S2/S3/S4

Kluczowe informacje

- ESRS S2, S3 i S4 koncentrują się na łańcuchu wartości i uwzględniają 3 grupy interesariuszy: pracowników łańcucha wartości przedsiębiorstwa, dotknięte społeczności oraz konsumentów i użytkowników końcowych.
- ESRS S2, S3 i S4 zawierają po 5 wymogów ujawnieniowych. Są to te same pierwsze wymogi, co w ESRS S1 i odnoszą się do:
 - Polityk
 - Procesów
 - Kanałów
 - Działań, zagrożeń i możliwości
 - Celów
- ESRS S2, S3 i S4 nie posiadają wskaźników (obecnie opracowywane równoległe ze standardami sektorowymi).
- ESRS S2, S3 i S4 wymagają informacji wewnętrznych (już dostępnych dla przedsiębiorstwa).
- W sytuacjach, w których nie można uzyskać danych, wymagane informacje dotyczące łańcucha wartości objęte są 3-letnim przepisem przejściowym.
- Kluczowymi wyzwaniami będą przygotowanie oceny istotności i zbieranie danych.

Panel IV

Dyrektywa CSRD i jej wpływ na zawód biegłego rewidenta – „zielony audytor”

Prowadząca:

- Monika Kaczorek, Zastępca Przewodniczącej KKR, PIBR

Paneliści:

- Agnieszka Stachniak, Zastępca Dyrektora Departamentu Efektywności Wydatków Publicznych i Rachunkowości, Ministerstwo Finansów,
- Bogusław Budziński, Zastępca Dyrektora Departamentu Strategii i Współpracy Międzynarodowej, Polska Agencja Nadzoru Audytowego,
- Dr Justyna Beata Zakrzewska, Członek Komisji Egzaminacyjnej,
- Jarosław Dac, Członek Krajowej Rady Biegłych Rewidentów,
- Mikołaj Junosza Szaniawski, Dyrektor, Audit Assurance KPMG.

OPIS PANELU

Panel IV poświęcony był wpływowi Dyrektywy CSRD na zawód biegłego rewidenta.

W trakcie dyskusji paneliści poruszyli kwestie dotyczące równoważności wymogów dla sprawozdawczości finansowej oraz raportowania zrównoważonego rozwoju. Nowe wymogi wiążą się zarówno z szansami, jak i wyzwaniem dla raportujących oraz biegłych rewidentów, którzy będą atestować sprawozdania zrównoważonego rozwoju. To, co było podkreślane to:

- nowe wymogi wprowadzone przez Dyrektywę CSRD implikują wprowadzenie szeregu nowych przepisów: nowelizację ustawy o rachunkowości i o biegłych rewidentach wraz z opcjami do rozważenia przez kraje członkowskie, europejskie standardy raportowania zrównoważonego rozwoju, standardy atestacji i inne przepisy wdrażane stopniowo od pewnego czasu,
- jakość raportowania zrównoważonego rozwoju zależy od jakości i stabilności przepisów, a większość z nich jest cały czas w toku przygotowywania,
- wiele pytań i wątpliwości wiąże się z odpowiedzialnością za greenwashing, a także z procedurami dotyczącymi unijnej taksonomii,
- wyzwaniem dla biegłych rewidentów będzie m.in. weryfikacja prognoz i szacunków zawartych w raportach zrównoważonego rozwoju, tagowanie blokowe, a także weryfikacja podwójnej istotności (istotność wpływu, analiza łańcucha wartości),

- raportowanie zrównoważonego rozwoju będzie dotyczyć nie tylko jednostek zobowiązanych, lecz także jednostek w łańcuchu wartości.

Aktualni biegli rewidenci oraz osoby, które ukończą proces kwalifikacyjny do 1 stycznia 2026 roku uzyskają automatycznie uprawnienia do atestacji sprawozdań zrównoważonego rozwoju, a uzupełnienie ich wiedzy odbędzie się w ramach ODZ, którego warunki zostaną ustalone przez samorząd i zatwierdzone przez PANA. Natomiast osoby, które będą zdobywały kwalifikacje po 1 stycznia 2026 roku i zgłoszą chęć uzyskania specjalizacji dotyczącej zrównoważonego rozwoju, będą zobowiązane do zdania dodatkowego egzaminu/egzaminów.

Eksperci podkreślali, iż kluczowy jest czynnik czasu, gdyż to on determinuje możliwość zdobycia wiedzy i odpowiedniej edukacji biegłych rewidentów, podjęcia przez nich decyzji o świadczeniu usług w dziedzinie zrównoważonego rozwoju, pozyskania nowych osób do zawodu, wdrożenia ekspertów zewnętrznych, a także odpowiedniego przygotowania do kontroli przeprowadzanych przez nadzorcę.

DZIEŃ 2

17 października 2023 r.

**Standardy zarządzania jakością,
Etyka i niezależność**

Panel VI

Zarządzanie jakością na poziomie zlecenia

Prowadząca:

- Barbara Misterska-Dragan, Przewodnicząca KKR , PIBR

Paneliści:

- Jan Letkiewicz, Partner zarządzający Grant Thornton
- Anna Leśniak, Dyrektor, biegły rewident, ACCA, Audit & Assurance Deloitte
- Ewa Sobińska, Właściciel firmy audytorskiej AKONTO

OPIS PANELU

Panel poświęcony był praktycznym aspektom zastosowania Krajowego standardu kontroli jakości 2 – KSKJ 2 i Krajowego standardu badania 220 – KSB 220 (Z) w firmach audytorskich. W dyskusji prowadzonej przez Barbarę Misterską-Dragan uczestniczyli: Ewa Sobińska, właścicielka jednoosobowej kancelarii Akonto Ewa Sobińska, Anna Lesiak – przedstawicielka Deloitte, Jan Letkiewicz – partner zarządzający w FA Grant Thornton.

W trakcie dyskusji paneliści podzielili się swoją wiedzą i doświadczeniem we wdrażaniu KSKJ 2 i KSB 220 (Z) z perspektywy własnej firmy audytorskiej. Wszyscy zgodzili się z tym, że nie był i nie jest to łatwy proces i wymaga dużego zaangażowania ze strony firm audytorskich oraz że standardy wymagają ich dostosowania do organizacji firmy i złożoności wykonywanych zleceń. Przedstawiając kluczowe aspekty KSKJ 2 zwrócono uwagę na ich praktyczne zastosowanie w obszarach: kwalifikacji zleceń i biegłych rewidentów do kontroli jakości, wymogów dotyczących kontrolerów jakości, współpracy biegłego rewidenta i członków zespołu z kontrolerem jakości, zakres i udokumentowanie procesu kontroli. Wskazano na niektóre szczególne kwestie, które ocenia kontroler jakości jak np. stosowanie zawodowego sceptycyzmu przez biegłego rewidenta, niezależności, fakt odbycia odpowiednich konsultacji oraz odpowiedniość zaangażowania KBR w trakcie całego badania.

Podkreślono, że w małej firmie audytorskiej polityki i procedury są również ważne. Opracowanie ich jest wymagane. Powinny one określać m.in. kryteria doboru zleceń do kontroli jakości i częstotliwości jej przeprowadzenia, odpowiednie kwalifikacje kontrolera jakości wykonania zlecenia oraz procedury dotyczące zatrudnienia go z zewnątrz.

Zwrócono uwagę, że odpowiednio zorganizowany proces kontroli jakości zlecenia w małych FA jest reakcją na ryzyko stroniczości i zażyłości.

Dyskutując nad wymogiem KSB 220 (Z) dotyczącym obowiązków KBR, całościowej odpowiedzialności KBR za zarządzanie i zapewnianie jakości podczas badania sf; paneliści zastanawiali się m.in. jak zapewnić i udokumentować kierowanie, nadzorowanie oraz przegląd prac KBR w FA. Porównując doświadczenia zauważono różnice w podejściu do kierowania i nadzoru w większej i mniejszej FA.

W większej FA odpowiednie procedury zamieszczone są w narzędziach pomagających w dokumentowaniu badania np. odpowiednie wzorce dokumentacji badania, listy kontrolne, poświadczenia weryfikacji elementów dokumentacji z badania itp. Istnieją większe możliwości w dostosowaniu podejścia do kierowania i nadzoru do wcześniejszych doświadczeń członka zespołu, kompetencji członków zespołu, oszacowanego ryzyka istotnego zniekształcenia.

W małej firmie audytorskiej polityki i procedury są mniej formalne np. niezależność jest monitorowana na poziomie zlecenia, mniej formalna jest komunikacja, nie są wymagane wymogi dotyczące kierowania nadzoru i przeglądu prac innych członków zespołu, jeżeli członkiem zespołu jest tylko KBR.

Z dniem 1 stycznia 2023 r. firmy audytorskie wdrożyły nowy SWKJ. KSKJ 2 oraz KSB 220 (Z) obowiązują do badania sprawozdań finansowych za okres rozpoczynający od 1 stycznia 2023 r. Pierwsze doświadczenia dotyczące polityk i procedur FA oraz spełnienia wymogów KSKJ 2 i KSB 220 (Z) będą po badaniu sprawozdań finansowych za rok 2023.

Panel VI

Zarządzanie jakością na poziomie zlecenia

Standardy Zarządzania Jakością - zintegrowany pakiet polityk, procedur i wymogów

KSKJ 1 – Zarządzanie jakością dla firm wykonujących badania lub przeglądy sprawozdań finansowych lub zlecenia innych usług atestacyjnych lub pokrewnych

KSKJ 2 – Kontrola jakości wykonania zlecenia

KSB 220 (Z) – Zarządzanie jakością dla badania sprawozdania finansowego

Standardy Zarządzania jakością zintegrowany pakiet polityk, procedur i wymogów

Co do zasady od 1 stycznia 2023 r. stosowany jest nowy KSKJ (PL) 1 z wyłączeniem art. 36-42 (kontrola jakości zlecenia)

Poprzedni KSKJ jest stosowany tylko w odniesieniu do procesu kontroli jakości zlecenia

Może być stosowany KSB 220 w brzmieniu MSB 220 „Kontrola jakości badania sprawozdania finansowego”, przyjęty uchwałą nr 3430/52a/2019 (dotyczy tylko badań)

- Usługi badania i przeglądu sprawozdań finansowych oraz innych historycznych informacji finansowych za okresy sprawozdawcze rozpoczynające się przed 1 stycznia 2023 r. (ale zakończone przed 1 stycznia 2024 r.)
- Usługi atestacyjne inne niż badanie i przegląd oraz usługi pokrewne rozpoczynające się przed 1 stycznia 2023 r. (ale zakończone przed 1 stycznia 2024 r.).

XXIIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

Standardy Zarządzania jakością zintegrowany pakiet polityk, procedur i wymogów

Usługi badania i przeglądu sprawozdań finansowych oraz innych historycznych informacji finansowych za okresy sprawozdawcze rozpoczynające się 1 stycznia 2023 r., i później.

Usługi atestacyjne inne niż badanie i przegląd oraz usługi pokrewne rozpoczynające się 1 stycznia 2023 r. i później.

- Od 1 stycznia 2023 r. stosowany jest nowy KSKJ (PL) 1 w całości
- W zakresie kontroli jakości zlecenia stosuje się nowy KSKJ (PL) 2 - dla usług rozpoczynających się 1 stycznia 2023 r. i później
- Zmieniony KSB (PL) 220(Z) (dotyczy tylko badań) ma zastosowanie do wykonywania usług badania sprawozdań finansowych oraz innych historycznych informacji finansowych za okresy sprawozdawcze rozpoczynające się 1 stycznia 2023 r. lub później.
- Od 1 stycznia 2024 r. stosuje się wyłącznie KSKJ2 i KSB (PL) 220 (Z) niezależnie od okresów przejściowych

XXIIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

Standardy Zarządzania Jakością - zintegrowany pakiet polityk, procedur i wymogów

KSKJ 1 wymaga, aby FA zaprojektowała, wdrożyła i stosowała SWKJ w celu zarządzania jakością wykonywanych zleceń.

SWKJ tworzy środowisko, które umożliwia zespołom wykonującym zlecenia ich realizację, przy spełnieniu wymogów jakości oraz ich w tym wspiera.

Kontrole jakości wykonania zlecenia stanowią część SWKJ.
KSKJ 2 rozwija KSKJ 1 w tym zakresie poprzez dodanie dodatkowych wymogów.

KSB 220 (Z) dotyczy szczególnych obowiązków biegłego rewidenta dotyczących zarządzania jakością na poziomie badania oraz powiązanych obowiązków partnera odpowiedzialnego za badanie.

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

01.

KSKJ2 – kluczowe aspekty

Definicje i źródła regulacji

Nowe obszary wprowadzone przez KSKJ1 i KSKJ2

02.

Praktyczne aspekty

Wybrane reakcje FA

Zakres kontroli jakości wykonania zlecenia

Dokumentacja

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

KSKJ2 – kluczowe informacje

Kontrola jakości wykonania zlecenia

KJWZ - obiektywna ocena znaczących osądów (...) oraz wyciągniętych na tej podstawie wniosków (...) zakończona nie później, niż w dacie sprawozdania z wykonania zlecenia.

Gdzie jest zdefiniowana

KSKJ 1 – definiuje kiedy KJWZ jest wymagana (zakres zleceń); określa obowiązki FA względem (m.in.) zidentyfikowanych ryzyk jakości, na które reakcją stanowi KJWZ.

KSKJ 2 – definiuje wymogi dotyczące wyznaczenia i odpowiednich kwalifikacji kontrolera jakości WZ oraz wykonania i udokumentowania jego pracy.

Rozporządzenie 537 /2014 – art.8 i definiuje kto wykonuje KJWZ, jaki jest jej zakres i co jest dokumentowane.

Data wdrożenia

Q&A PANA: **Przepisy dotychczas obowiązującego KSKJ (par. 36-42)** należy stosować do usług badania i przeglądu sprawozdań finansowych oraz innych historycznych informacji finansowych za okresy sprawozdawcze **rozpoczynające się przed 1 stycznia 2023 r.**

W odniesieniu do usług innych niż badanie i przegląd w roku 2023 ważne jest określenie daty rozpoczęcia. **PANA przyjmuje za datę rozpoczęcia takiej usługi datę akceptacji zlecenia lub kontynuacji zlecenia.**

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

KSKJ2 – kluczowe informacje

Kluczowe nowe obszary KSKJ 2

- Bardziej precyzyjnie zdefiniowane niektóre obszary
- Min. 2-letni okres karencji zanim partner odpowiedzialny za zlecenie może przyjąć rolę kontrolera jakości WZ, czy maksymalnie 4-letni okres pełnienia funkcji (por. także UoBr czy Kodeks IESBA);
- Kwalifikacje osób wyznaczających kontrolera jakości WZ;
- Wyznaczanie i wymogi wobec osób wspierających kontrolera jakości WZ;
- Komunikacja pomiędzy kontrolerem jakości WZ i partnerem odpowiedzialnym za zlecenie i FA (np. zakończenie zlecenia, utrata kwalifikacji)

KJWZ jest co najmniej wymagana dla (KSKJ 1 par. 34f):

- Badań SF jednostek notowanych na giełdzie;
- Badań i innych zleceń gdy przepisy prawa i regulacje tego wymagają;
- Badań i innych zleceń, gdy KJWZ jest odpowiednią reakcją na ryzyko jakości – osąd FA w kontekście ustalenia reakcji w SWKJ FA.

Inne formy przeglądu zleceń

- KSKJ 1 wskazuje, że FA może także stosować inne formy przeglądu zleceń otwartych jako reakcją na ryzyko, np. takie, które nie będą zgodne z wymogami KSKJ 2, np. przegląd przez dodatkowego partnera, który ma inny zakres i cele niż kontrola jakości WZ;
- W takiej sytuacji kluczowe jest zaadresowanie wymogów KSKJ 1 par. 34f i precyzyjne zdefiniowanie stosowanych reakcji w FA dla poszczególnych typów zleceń, umożliwiających poprawną alokację i przeprowadzenie zdefiniowanych przeglądów.

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

Praktyczne aspekty

Wybrane praktyczne aspekty

- Zasady kwalifikacji zleceń do KJWZ – kryteria i atrybuty ryzyka zlecenia;
- Zasady alokacji kontrolerów i identyfikowania przypadków utraty kwalifikacji kontrolera jakości WZ;
- Formularze dokumentacyjne zapewniające spełnienie minimalnych wymogów zakresu KJWZ;
- Rozłożenie w czasie (KSKJ 2, par.24a) - nowy aspekt, który może być także wykonywany na poziomie reakcji FA;
- Wymogi komunikacyjne – utrata kwalifikacji kontrolera jakości WZ i nierozstrzygnięte obawy kontrolera jakości WZ, co do znaczących osądów dokonanych przez zespół wykonujący zlecenie, czy do wyciągniętych wniosków, komunikacja dot. zakończenia KJWZ.

Przykładowe reakcje FA:

- Polityki i procedury, które wymagają przyjęcia przez kontrolera jakości WZ całościowej odpowiedzialności za wykonanie KJWZ oraz określenie charakteru, rozłożenia w czasie i zakresu kierowania i nadzoru nad asystentami w KJWZ;
- Reakcje, które zapewniają identyfikowanie sytuacji, w których kontroler jakości WZ utraci kwalifikacje do wykonania KJWZ (pracochronność, obiektywizm itp.).

Co jest przeglądane (minimalny zakres)

Kontroler jakości WZ ma inną rolę i zakres oceny niż partner odpowiedzialny za zlecenie zleceniu.

Minimalne wymogi wobec kontrolera jakości WZ (KSKJ 2, par. 25)

- 1) Zrozumieć informacje na temat rodzaju i okoliczności zlecenia oraz jednostki;
- 2) Zrozumieć aspekty zidentyfikowane przez FA w procesie monitorowania i korygowania, które mogą mieć wpływ na ryzyka jakości wykonywanego zlecenia (np. słabości zidentyfikowane przez FA);
- 3) Omówić znaczące sprawy i znaczące osądy dokonane podczas **planowania, wykonania oraz raportowania** i dokonać przeglądu wybranej dokumentacji zlecenia ich dotyczącej, aby ocenić:
 - podstawę dokonania znaczących osądów;
 - czy wyciągnięte wnioski są poparte dokumentacją zlecenia;
 - czy wyciągnięte wnioski są odpowiednie.

Art. 8 rozp. 537/2014 określa minimalny zakres kontroli, wymieniając bardziej precyzyjnie szczególne obszary wymagające oceny.

Szczególne kwestie:

- ocena stosowania zawodowego sceptycyzmu;
- w przypadku badań SF, ocena niezależności;
- ocena, czy odbyły się odpowiednie konsultacje i oceniono wnioski;
- Wniosek, co do odpowiedzialności oceny zaangażowania partnera odpowiedzialnego za zlecenie w trakcie całego zlecenia.

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

Praktyczne aspekty

Jak dokumentować w kontekście SWKJ firmy

Zawodowy sceptycyzm partnera odpowiedzialnego za zlecenie w zakresie pozyskania i oceny dowodów, a prace kontrolera jakości WZ (KSKJ 2, par. 9) – brak obowiązku uzyskania dowodów na poparcie opinii lub wniosku dotyczącego zlecenia.

Par. 28 i 29 KSKJ 2, wymagają, aby z wykonania kontroli jakości WZ sporządzono dokumentację, a zapewnienie odpowiednich zasobów intelektualnych czy technologicznych wspierających jego wykonanie powinno być elementem (polityki i procedury) SWKJ FA.

Reakcje FA mogą określać wykorzystanie:

- Predefiniowanych formularzy dokumentacji;
- Programów badania i narzędzi wspierających ich wykonanie np. wskazujących na minimalny zakres czy ułatwiających komunikację w określonych przypadkach;
- Polityk i procedur objaśniających wymogi dot. wykonywania KJWZ.

Odrębnie: art. 8 rozp. 537/2014 określa zakres dokumentacji dla JZP.

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

KSKJ 2 Kontrola jakości wykonania zlecenia

Kontrola jakości w małej firmie audytorskiej

- opracowanie procedur dotyczących przeprowadzania kontroli jakości wykonania zlecenia, kryteria doboru zleceń do kontroli jakości i odpowiednich kwalifikacji kontrolera jakości wykonania zlecenia
- polityki i procedury dotyczące pozyskiwania osób z zewnątrz, np. kontroler jakości wykonania zlecenia – dostawca usług
- współpraca z kontrolerem jakości wykonania zlecenia
- wykorzystanie informacji z procesu monitorowania i korygowania
- wykonywanie usług atestacyjnych innych niż badanie i usług pokrewnych
- specyficzne ryzyka dla jednoosobowej działalności gospodarczej

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

KSKJ 2 Kontrola jakości wykonania zlecenia

Kontrola jakości w małej firmie audytorskiej dla nie JZP – odpowiednia jako reakcja na ryzyko związane z:

- szacunkami księgowymi o wysokim stopniu niepewności szacunku
- niepewnością co do zdolności do kontynuacji działalności
- nieskorygowanymi znaczącymi słabościami w kontroli wewnętrznej lub istotnymi korektami w SF
- z wyższym stopniem osądu
- jednostkami z branż wschodzących lub branż, w których FA nie miała wcześniejszego doświadczenia
- jednostkami o dużej liczbie i szerokim gronie interesariuszy

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

KSKJ 2 Kontrola jakości wykonania zlecenia

Ryzyko stronnictwo i zażyłości

- kontrola jakości wykonania zlecenia jako reakcja na ryzyko stronnictwo
- rotacja kontrolera jakości
- rotacja kluczowego biegłego rewidenta
- rotacja firmy audytorskiej

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

Inne zagrożenia związane z małymi FA

- brak odpowiedniego zaangażowania w jakość – uwaga bardziej skoncentrowana na usługi inne niż atestacyjne
- ryzyko samokontroli – zaangażowanie osób z zewnątrz
- niewystarczające zasoby finansowe lub ludzkie
- skargi i zarzuty i anonimowość - zaangażowanie osób z zewnątrz
- brak konsultacji w sprawach trudnych lub spornych
- rozstrzyganie rozbieżności opinii pomiędzy kontrolerem jakości wykonania zlecenia a kluczowym biegłym rewidentem

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

KBR – kluczowe informacje KSB 220 (Z)

Odpowiedzialność KBR

Partner odpowiedzialny za zlecenie ponosi całościową odpowiedzialność za zarządzanie i zapewnianie jakości podczas zlecenia badania czyli z przestrzegania wymogów KSB 220 (Z)

Gdzie zdefiniowano obowiązki KBR w zapisach KSB 220 (Z)

Par. 9 – Obowiązki partnera odpowiedzialnego za zlecenie

Par. 13 - 15 – Obowiązki przywódcze w zakresie zarządzania i zapewnianie jakości podczas badań

Par. 16 - 28 – Wymogi etyczne i zasoby

Par. 29 - 34 – Kierowanie, nadzór i przegląd

Data wdrożenia

KSB 220 (Z) ma zastosowanie do wykonywania usług badania sprawozdań finansowych oraz innych historycznych informacji finansowych za okresy sprawozdawcze rozpoczynające się 1 stycznia 2023 r. lub później.

Kluczowe nowe obszary

- Większy nacisk na oparcie się w pracy KBR o kulturę firmy;
- Zadania dla KBR w kontekście zachowań oczekiwanych od członków zespołu wykonującego zlecenie;
- Wymogi komunikacyjne w szczególności dotyczące wymogów etycznych oraz zapewnienia jakości podczas zlecenia;

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

Praktyczne aspekty

Wybrane praktyczne aspekty

- Partner odpowiedzialny za zlecenie ponosi **całościową odpowiedzialność za zarządzanie i zapewnianie jakości podczas zlecenia badania**, w tym ponosi odpowiedzialność **za stworzenie środowiska dla zlecenia**, które kładzie nacisk na kulturę firmy i zachowania oczekiwane od członków zespołu wykonującego zlecenie;
- Partner odpowiedzialny za zlecenie bierze odpowiedzialność za podejmowanie jasnych, spójnych i skutecznych działań, które odzwierciedlają **zaangażowanie firmy w jakość** oraz ustanawia i komunikuje zachowania oczekiwane od członków zespołu wykonującego zlecenie, w tym podkreślając:
 - Jakość
 - Etykę
 - Komunikację
 - Sceptycyzm
- Partner odpowiedzialny za zlecenie jest wystarczająco i odpowiednio **zaangażowany podczas całego zlecenia** badania;

Wybrane praktyczne aspekty

- Gdy badanie **nie jest przeprowadzane w całości przez partnera odpowiedzialnego za zlecenie** lub podczas badania jednostki, której charakter i okoliczności są bardziej złożone, **konieczne może być wyznaczenie przez partnera odpowiedzialnego za zlecenie do kierowania, nadzoru i przeglądu innych członków zespołu** wykonującego zlecenie. Jednakże, jako część całościowej odpowiedzialności partnera odpowiedzialnego za zlecenie za zarządzanie i zapewnianie jakości podczas zlecenia badania oraz wystarczające i odpowiednie zaangażowanie, od partnera odpowiedzialnego za zlecenie wymagane jest ustalenie, że charakter, rozłożenie w czasie i zakres kierowania, nadzoru i przeglądu są zgodne z wymogami standardu (zgodne z politykami firmy, standardami i prawem, są odpowiednie do charakteru i okoliczności zlecenia i zasobów).

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

Praktyczne aspekty

Co jest przeglądane (minimalny zakres)

- Partner odpowiedzialny za zlecenie **dokonuje przeglądu dokumentacji badania w odpowiednich momentach** podczas zlecenia badania, w tym dokumentacji badania dotyczącej:
 - znaczących spraw;
 - znaczących osądów, w tym tych dotyczących trudnych lub spornych spraw zidentyfikowanych podczas zlecenia badania oraz wyciągniętych wniosków; oraz
 - innych spraw, które, według **zawodowego osądu partnera** odpowiedzialnego za zlecenie, są stosowne dla obowiązków partnera odpowiedzialnego za zlecenie.

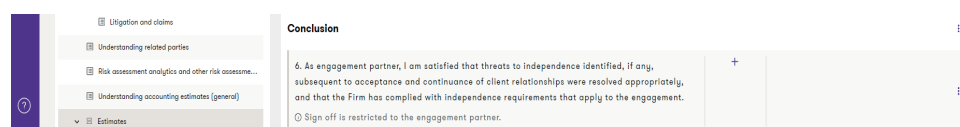
XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

Praktyczne aspekty

Jak zapewnić i dokumentować kierowanie i nadzorowanie oraz przegląd KBR

- Odpowiednie zapisy w SWKJ - Przykład

Rozdział 8. Realizacja zleceń	38
Promowanie spójności w zakresie jakości przeprowadzanych zleceń	38
Odpowiedzialność partnera za zapewnienie jakości zlecenia	39
Realizacja zlecenia	39
Kierowanie i nadzorowanie zlecenia (<i>Direction and Supervision</i>)	41
Weryfikowanie zlecenia (<i>Review</i>)	42
Zawodowy osąd i zawodowy sceptycyzm	42
- Odpowiednie zapisy w podręczniku badania Firmy Audytorskiej /manualu sieci
- Odpowiednie procedury zamieszczone w narzędziach pomagających w dokumentowaniu badania

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

Praktyczne aspekty

- Odpowiednie wzorce dokumentacji badania
- Notatki ze spotkań zespołu

Notatka ze spotkania zespołu realizującego zlecenie

UWAGA!!!

W spotkaniu muszą uczestniczyć co najmniej Partner (Kluczowy Biegły Rewident) oraz Kluczowi członkowie zespołu (dot. KSB 216 par. 10 i 12b). Partner określa, o których zagadnieniach należy poinformować członków zespołu uczestniczących w dyskusji.

- Protokoły i checklisty

7. Zapewnienie jakości podczas zlecenia badania

Kluczowa biegła rewident podkreśliła, Kluczowy biegły rewident podkreślił znaczenie zarządzania jakością i zapewnienia jakości podczas zlecenia badania, wynikającą z obowiązujących standardów zawodowych odpowiedzialność kluczowego biegłego rewidenta w tym zakresie oraz swoje oczekiwania wobec członków zespołu realizującego zlecenie, w tym podkreślając:

- Ze wszyscy członkowie zespołu realizującego zlecenie są odpowiedzialni za przyczynianie się do zarządzania jakością i zapewnienia jakości na poziomie zlecenia,
- znaczenie etyki zawodowej, wartości i postaw dla członków zespołu realizującego zlecenie,
- znaczenie otwartej i solidnej komunikacji wewnątrz zespołu realizującego zlecenie oraz zachęcając do zgłaszania obaw przez członków zespołu zapewniając zarazem, że nie spotka się to z negatywnymi konsekwencjami,
- znaczenie stosowania zawodowego sceptycyzmu przez każdego członka zespołu wykonującego zlecenie podczas całego zlecenia badania.

Ponadto **kluczowa biegła rewident wskazała**, kluczowy biegły rewident przypomniał, że podstawowymi dokumentami opisującymi polityki i procedury zarządzania jakością funkcjonujące w Firmie są Polityka Jakości [...] i stanowiąca jej element Polityka Niezależności [...], dostępne w [...], których znajomość i stosowanie obowiązuje wszystkich pracowników Firmy.

Weryfikacja udokumentowania znaczących kwestii

1. Czyli jakie nastąpiło zmiana w planowaniu/techniki i uśrednienie istotności?
Nazwa lub skrócenie pliku:

Akceptacja Brak akceptacji Nie dotyczy

2. Czyli jakie nastąpiło zmiana w planowaniu/ Ocena ryzyka kwalifikacyjnego, tych znaczących, odpowiedni na spotku, w tym spotku osobno, znaczących/Importancje?
Nazwa lub skrócenie pliku:

Akceptacja Brak akceptacji Nie dotyczy

3. Dokumentacja badania dla tych znaczących, w tym spotku osobno, jest pełniejsza?
Nazwa lub skrócenie pliku:

Akceptacja Brak akceptacji Nie dotyczy

- Poświadczenie weryfikacji elementów dokumentacji z badania (procedury)

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

KSB 220 (Z) Zarządzanie jakością w badaniu SF

Skalowalność w małej firmie audytorskiej

- polityki i procedury w małej firmie audytorskiej mniej formalne
- niezależność monitorowana na poziomie zlecenia
- wymogi dotyczące kierowania, nadzoru i przeglądu pracy są stosowne wyłącznie, gdy zespół wykonujący zlecenie to tylko kluczowy biegły rewident
- komunikacja mniej formalna

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

KSB 220 (Z) Zarządzanie jakością w badaniu SF

Skalowalność w większej firmie audytorskiej

Podejście do kierowania i nadzoru można dostosować do:

- wcześniejszych doświadczeń członka wykonującego zlecenie w jednostce
- złożoności zlecenia badania
- oszacowanego ryzyka istotnego zniekształcenia
- kompetencji i możliwości poszczególnych członków wykonujących zlecenie
- przeglądów zdalne lub osobiste

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

KSB 220 (Z) Zarządzanie jakością w badaniu SF

Rola kluczowego biegłego rewidenta w małej firmie audytorskiej

- trudności w stosowaniu zawodowego sceptycyzmu i nieświadomych stronniczości, które mogą mieć wpływ na osądy np.:
- ✓ ograniczenia budżetowe dla odpowiednich zasobów (dla np. ekspertów, konsultantów, kontrolerów jakości, oprogramowania, dostępu do zasobów intelektualnych)
- ✓ krótkie terminy
- ✓ niewystarczające zrozumienie jednostki i jej kontroli wewnętrznej
- ✓ poszukiwanie dowodów badania z łatwiej dostępnych źródeł
- ✓ nadmierne poleganie na zautomatyzowanych narzędziach i aplikacjach

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

Panel VII

Zmiany w Kodeksie Etyki

Prowadzący:

- Piotr Witek, Członek KRBR, Przewodniczący Komisji ds. etyki

Paneliści:

- Linda Biek, Dyrektor, International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA)
- Agnieszka Kryśkiewicz-Burnos, zastępca Prezesa KRBR
- Agnieszka Müller-Grządka, Członek KRBR
- Piotr Rybicki, NadzórKorporacyjny.pl
- Kamil Jesionowski, Prezes KRBR

OPIS PANELU

W panelu dotyczącym ostatnich zmian w etyce, prowadzonym przez Piotra Witka, Członka KRBR i Przewodniczącego Komisji ds. etyki, posumowane zostały istotne zagadnienia wdrażanych rozwiązań. Pierwszą głos zabrała Linda Biek, Dyrektor IESBA, która omówiła rolę IESBA w tworzeniu standardów, wagę różnorodnych punktów widzenia na standardy oraz rolę kluczowych zasad etyki. Następnie usłyszeliśmy o nowych projektach związanych m.in. z wyzwaniami raportowania zrównoważonego rozwoju, planowaniem podatkowym, definicją zespołu audytowego czy zmianami technologicznymi. Prezes KRBR Kamil Jesionowski omówił zasady przyjęte przy tzw. polonizacji Kodeksu Etyki, w tym zakres wprowadzonych zmian, ich metodologię oraz wagę dla powiązania kluczowych zapisów przepisów takich jak ustawa o biegłych rewidentach z zapisami Kodeksu Etyki. W trakcie wystąpienia Prezes KRBR wskazał na proces dochodzenia do zmian w negocjacjach z nadzorcą, Polską Agencją Nadzoru Audytowego, oceniając go jako twórczy i owocny. Jedną z kluczowych dla środowiska zmian było wprowadzenie rotacji kluczowego biegłego rewidenta po 10 latach jego zaangażowania w projektach dla klientów nie-JZP. Zmiana ta wywołała zarówno szeroką dyskusję w środowisku jak wśród zgromadzonych panelistów. Prelegenci przedstawili różne perspektywy patrzenia na niezależność i problem zażyłości, w tym z punktu widzenia małej firmy audytorskiej, dużej firmy audytorskiej oraz komitetów audytu i rad nadzorczych. Wnioskiem z dyskusji było stwierdzenie, że sprawdzenie zażyłości jest procesem ciągłym i musimy powracać do tego za każdym razem gdy podejmujemy się świadczenia usług.

W kolejnej części Członek KRBR Agnieszka Müller-Grządka omówiła istotne zmiany w treści Kodeksu Etyki, w tym m.in. w zakresie definicji jednostek zainteresowani publicznego, roli zespołu, czy ujawnień dotyczących wynagrodzeń audytorów uzyskiwanych z innych usług świadczonych dla badanych jednostek w sytuacji, gdy klient badania nie dokonał stosownych ujawnień w swoim sprawozdaniu finansowym. Wniesiono postulat, aby KRBR wypracowała wspólne stanowisko co do formy i sposobu takich ujawnień. Przedstawione zmiany wywołały dyskusję, wskazując na potrzebę szczegółowej analizy kodeksu przed podjęciem się świadczenia usług badania sprawozdań finansowych oraz usług atestacyjnych.

W końcowej części panelu Linda Biek, korzystając ze swojego doświadczenia w pełnieniu funkcji nadzoru w USA oraz Hong Kongu, przedstawiła swój pogląd na rolę nadzorca w procesie kontroli jakości wykonywanych zleceń przez audytorów.

Krótką sesję pytań pozwoliła na uzyskanie interakcji z zebranymi uczestnikami DKA i jeszcze raz doprowadziła do wskazania na konieczność codziennego posługiwania się Kodeksem w praktyce przy zastosowaniu jego zapisów.

Panel VII

Zmiany w Kodeksie Etyki

IESBA

International
Ethics Standards
Board for Accountants®

PIBR

Polska Izba Biegłych
Rewidentów

*Biegły rewident. Jakość. Zaufanie: zielony audyt,
standardy zarządzania jakością, etyka i niezależność*

Informacje na temat Kodeksu etyki IESBA, październik 2023 r.

Linda Biek, DBA, CPA (TN)
Dyrektor, IESBA

Kierownictwo i członkowie IESBA

Gabriela Figueiredo Dias
Chair, IESBA

Laurie Endsley
Vice Chair, IESBA

IESBA jest niezależną globalną radą ds. ustanawiania standardów. Misją IESBA jest służenie interesowi publicznemu poprzez ustanawianie standardów etyki (w tym niezależności) jako podstawy etycznego zachowania w biznesie i organizacjach oraz zaufania publicznego do informacji finansowych i niefinansowych, co ma fundamentalne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania i zrównoważonego rozwoju organizacji, rynków finansowych i gospodarek na całym świecie.

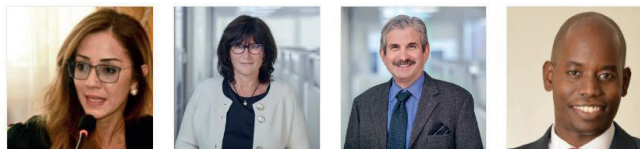

Vania Borgerth

Sanjiv Chaudhary

Richard Huesken

Sung-Nam Kim

Rania Uwaydah Mardini

Christelle Martin

Andrew Mintzer

Paul Muthaura

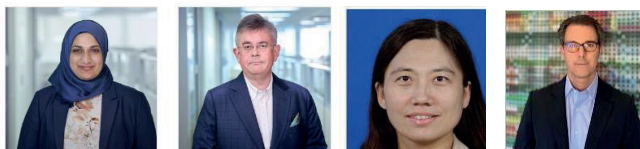

Félicien Muvunyi

Luigi Nisoli

Jens Poll

Channa Wijesinghe

Saadiya Adam

Mark Babington

Yaoshu Wu

Héctor J. Lehuédé

3

Status wdrożenia na świecie

- Jaki jest stopień przyjęcia lub korzystania z Kodeksu IESBA przez organizację zawodową księgowych, krajowy organ ustanawiający standardy lub organ regulacyjny?
 - Wydanie 2009 lub późniejsze – ponad 130 jurysdykcji
 - Wydanie 2018 lub późniejsze – ok. 90 jurysdykcji
 - Szczegółowe informacje są dostępne na stronie: [IFAC's Global Impact Map](#).
- Kodeks IESBA został przetłumaczony na około 40 języków, w tym na wszystkie główne języki ONZ oraz przyjęty przez największe 34 międzynarodowe sieci firm (the [Forum of Firms](#)) na potrzeby audytów międzynarodowych.

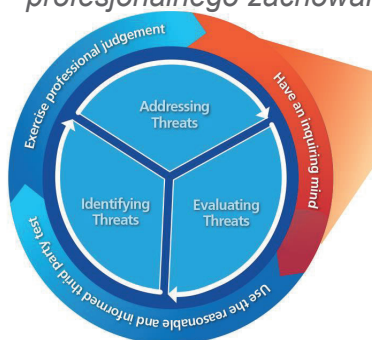

Elementy ramowych założeń koncepcyjnych

Rola zawodowego księgowego i jego oczekiwane mentalne nastawienie

- Wzmocnienie odpowiedzialności zawodu za działanie w interesie publicznym poprzez kierowanie zawodowych księgowych, aby lepiej wykazywali rolę, sposób myślenia i cechy postępowania, których się od nich oczekuje
- Wzmocnienie aspektów 4 z 5 podstawowych zasad - *uczciwości; obiektywizmu; kompetencji zawodowych i należytej staranności; profesjonalnego zachowania*

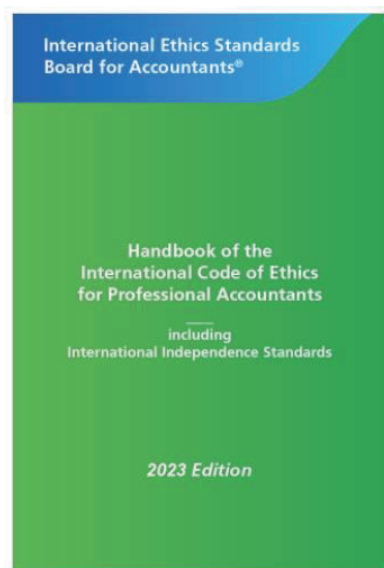

Having an inquiring mind involves considering the source, relevance and sufficiency of information obtained taking into account the nature scope and outputs of the professional activity; and being open to a need for further investigation or other action

- Dalsze wyjaśnienia dotyczące ramowych założeń koncepcyjnych:

- ✓ Od zawodowych księgowych wymaga się **dociekliwego umysłu** podczas stosowania ramowych założeń koncepcyjnych
- ✓ Podkreślenie znaczenia bycia świadomym potencjalnego wpływu **stronniczości** podczas dokonywania zawodowego osądu
- ✓ Podkreślenie roli, jaką właściwa **kultura organizacyjna** może odegrać w promowaniu etycznego postępowania i biznesu

Podręcznik – wydanie 2023 r.

2023 Handbook of the International Code of Ethics for Professional Accountants | Ethics Board

The IESBA Code – Overview of Parts and Sections

As of September 2023

<p>Part 1 Complying with the Code, Fundamental Principles and Conceptual Framework</p> <p>Section 100 Complying with the Code</p> <p>Part 2 Professional Accountants in Business</p> <p>Section 200 Applying the Conceptual Framework</p> <p>Section 210 Conflicts of Interest</p> <p>Section 220 Preparation and Presentation of Information</p> <p>Section 230 Acting with Sufficient Expertise</p> <p>Section 240 Financial Interests, Compensation and Incentives Linked to Financial Reporting and Decision Making</p> <p>Section 250 Inducements, Including Gifts and Hospitality</p> <p>Section 260 Responding to Non-compliance with Laws and Regulations</p> <p>Section 270 Pressure to Breach the Fundamental Principles</p>	<p>Part 3 Professional Accountants in Public Practice</p> <p>Section 300 Applying the Conceptual Framework</p> <p>Section 310 Conflicts of Interest</p> <p>Section 320 Professional Appointments</p> <p>Section 321 Second Opinions</p> <p>Section 322 Objectivity of an Engagement Quality Reviewer and Other Appropriate Reviewers</p>	<p>Section 110 The Fundamental Principles</p> <p>Section 120 The Conceptual Framework</p> <p>Section 330 Fees and Other Types of Remuneration</p> <p>Section 340 Inducements, Including Gifts and Hospitality</p> <p>Section 350 Custody of Client Assets</p> <p>Section 360 Responding to Non-compliance with Laws and Regulations</p>
<p>International Independence Standards (Parts 4A and 4B)</p>		
<p>Part 4A Independence for Audit and Review Engagements</p> <p>Section 400 Applying the Conceptual Framework to Independence for Audit and Review Engagements</p> <p>Section 405 Group Audits</p> <p>Section 410 Fees</p> <p>Section 411 Compensation and Evaluation Policies</p> <p>Section 420 Gifts and Hospitality</p> <p>Section 430 Actual or Threatened Litigation</p> <p>Section 510 Financial Interests</p> <p>Section 511 Loans and Guarantees</p> <p>Section 520 Business Relationships</p> <p>Section 521 Family and Personal Relationships</p> <p>Section 522 Recent Service with an Audit Client</p> <p>Section 523 Serving as a Director or Officer of an Audit Client</p> <p>Section 524 Employment with an Audit Client</p> <p>Section 525 Temporary Personnel Assignments</p> <p>Section 540 Long Association of Personnel (Including Partner Rotation) with an Audit Client</p> <p>Section 600 Provision of Non-Assurance Services to an Audit Client</p> <p>Section 800 Reports on Special Purpose Financial Statements that Include a Restriction on Use and Distribution (Audit and Review Engagements)</p>	<p>Part 4B Independence for Assurance Engagements other than Audit and Review Engagements</p> <p>Section 900 Applying the Conceptual Framework to Independence for Assurance Engagements other than Audit and Review Engagements</p> <p>Section 905 Fees</p> <p>Section 906 Gifts and Hospitality</p> <p>Section 907 Actual or Threatened Litigation</p> <p>Section 910 Financial Interests</p> <p>Section 911 Loans and Guarantees</p> <p>Section 920 Business Relationships</p> <p>Section 921 Family and Personal Relationships</p> <p>Section 922 Recent Service with an Assurance Client</p> <p>Section 923 Serving as a Director or Officer of an Assurance Client</p> <p>Section 924 Employment with an Assurance Client</p> <p>Section 940 Long Association of Personnel with an Assurance Client</p> <p>Section 950 Provision of Non-Assurance Services to Assurance Clients Other than Audit and Review Engagements</p> <p>Section 990 Reports that Include a Restriction on Use and Distribution (Assurance Engagements Other</p>	

The 2023 edition of the *International Code of Ethics for Professional Accountants – including International Independence Standards* (the Code) was issued in September 2023 and incorporates:

- The revisions relating to (a) the definition of engagement team, and (b) group audits. The revisions will become effective for audits of financial statements and audits of group financial statements for periods beginning on or after December 15, 2023.
- A signpost of the expiring "jurisdictional provision" addressing long association of personnel with an audit client. The jurisdictional provision will expire and be no longer available for audits of financial statements for periods beginning on or after December 15, 2023.

In addition, the 2023 edition of the Code contains the IESBA-approved revised definition of a public interest entity (and related provisions) and technology-related revisions that will become effective in December 2024. [Click here](#) to access the Code in PDF and on e-International Standards (eIS).

IESBA International Ethics Standards Board for Accountants®

This document is prepared by the staff of the IESBA and illustrates the sections of the Code that were revised since the 2022 edition:

- Includes the engagement team and group audit revisions to the Code.
- Includes a signpost of the expiring "jurisdictional provision" addressing long association of personnel with an audit client

Wersje ostateczne zmian do Kodeksu (wydane w 2023 r.)

FINAL PRONOUNCEMENT: TECHNOLOGY-RELATED REVISIONS TO THE CODE

Published: Apr 11, 2023

Current | English

- Te związane z technologią zmiany będą kierować etycznym nastawieniem i zachowaniem zawodowych księgowych zarówno w praktyce biznesowej, jak i publicznej, gdy korzystają oni z możliwości stworzonych przez technologię i dostosowują się do nowych technologii. Opracowane, aby pozostać aktualnymi i mającymi zastosowanie w stale zmieniającym się otoczeniu transformacji technologii, zmiany mają zastosowanie do korzystania z dowolnej technologii, w tym w miarę możliwości z technologii przyszłości. Obowiązują dla okresów rozpoczynających się 15 grudnia 2024 r. lub później.

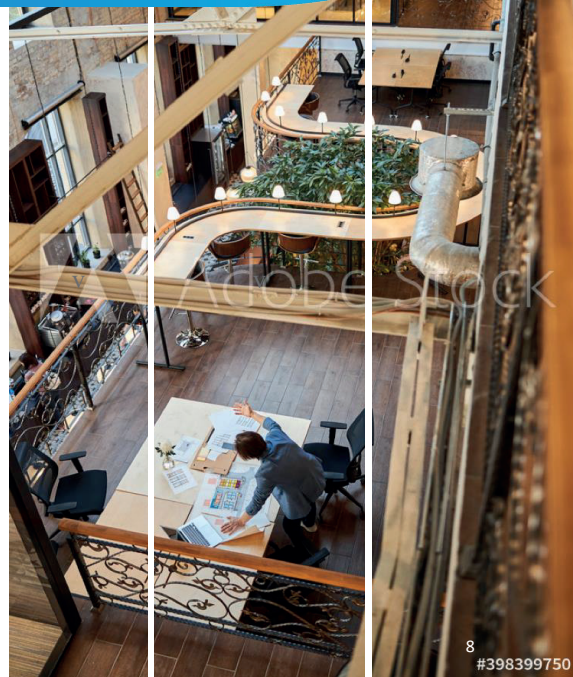
FINAL PRONOUNCEMENT: REVISIONS TO THE CODE RELATING TO THE DEFINITION OF ENGAGEMENT TEAM AND GROUP AUDITS

Published: Feb 28, 2023

Current | English

- Niniejsze zmiany Kodeksu dotyczące definicji zespołu wykonującego zlecenie i badania sprawozdań finansowych grupy odnoszą się całościowo do różnych kwestii niezależności w badaniu sprawozdań finansowych grupy. Zmiany dotyczą również niezależności i innych implikacji zmian wprowadzonych do definicji zespołu wykonującego zlecenie w Kodeksie w celu dostosowania do zmian definicji tego samego terminu w Międzynarodowych Standardach Badania (MSB) Rady Międzynarodowych Standardów Badania i Usług Atestacyjnych (IAASB) oraz Międzynarodowych Standardach Zarządzania Jakością (MSZJ). Obowiązują dla okresów rozpoczynających się 15 grudnia 2023 r. lub później.

8
#398399750

Priorytetowe projekty IESBA w 2023 r.

Zrównoważony rozwój

Eksperci

Planowanie podatkowe

9

Aktualna sytuacja w zakresie atestacji zrównoważonego rozwoju

KEY FINDINGS

91%

of companies reviewed report some level of sustainability information

51%

of companies that report sustainability information provide some level of assurance on it

63%

of these assurance engagements were conducted by Audit or Audit-Affiliated Firms

88%

of assurance engagements employing an Audit Firm made use of the International Standard on Assurance Engagements 3000 (Revised), while other service providers often rely on alternative assurance standards

83%

of all assurance engagements result in limited assurance reports

There are significant differences across jurisdictions

Badanie porównawcze IFAC wskazuje, że "podczas gdy częstotliwość raportowania informacji ESG (E – Środowisko, S – Społeczna odpowiedzialność i G – Ład korporacyjny) jest wysoka, częstotliwość atestacji nie jest wysoka i istnieją znaczące różnice w praktykach raportowania i atestacji między jurysdykcjami objętymi badaniem".

Wyciąg z raportu IFAC: *The State of Play in Sustainability Assurance (June 2021)*

10

Proponowane ramy etyczne dla projektu dotyczącego planowania podatkowego

Przestrzegać	Prezentować	Przeglądać	Dokonywać	Konsultować	Komunikować	Ocenić	Opracowywać	Reagować
podstawowych zasad i podkreślać rodzaje zagrożeń	oczekiwany sposób myślenia i postępowania zgodnie z postanowieniami Kodeksu dotyczącymi ról i mentalnego nastawienia	obowiązujące przepisy i regulacje podatkowe, intencje ustawodawcze stojące za odpowiednimi przepisami i regulacjami oraz cel gospodarczy i istotę transakcji	zawodowego osądu w celu ustalenia wiarygodnej podstawy dla doradztwa w zakresie planowania podatkowego w warunkach niepewności	wewnętrznie lub zewnętrznie z wykwalfikowanymi ekspertami , co może być częścią konkretnych działań mających na celu przeciwdziałanie zidentyfikowanym zagrożeniom	istotne kwestie lub obawy indywidualnemu klientowi, zarządowi lub osobom sprawującym nadzór, w tym w razie potrzeby w ramach procesu eskalacji	potrzebę przejrzystości mając na uwadze obowiązek zachowania poufności przez zawodowego księgowego zgodnie z Kodeksem	odpowiedni poziom dokumentacji w całym procesie, aby uzasadnić swoje osądy, decyzje i działania	na podejrzenie wystąpienia NOCLAR w przypadku napotkania informacji, które sugerują, że planowanie podatkowe mogło "przekroczyć granicę" faktycznego lub podejrzanego naruszenia przepisów i regulacji podatkowych

11

Inne prace IESBA w 2023 r. *

Strategia i plan działania na lata 2024-2027

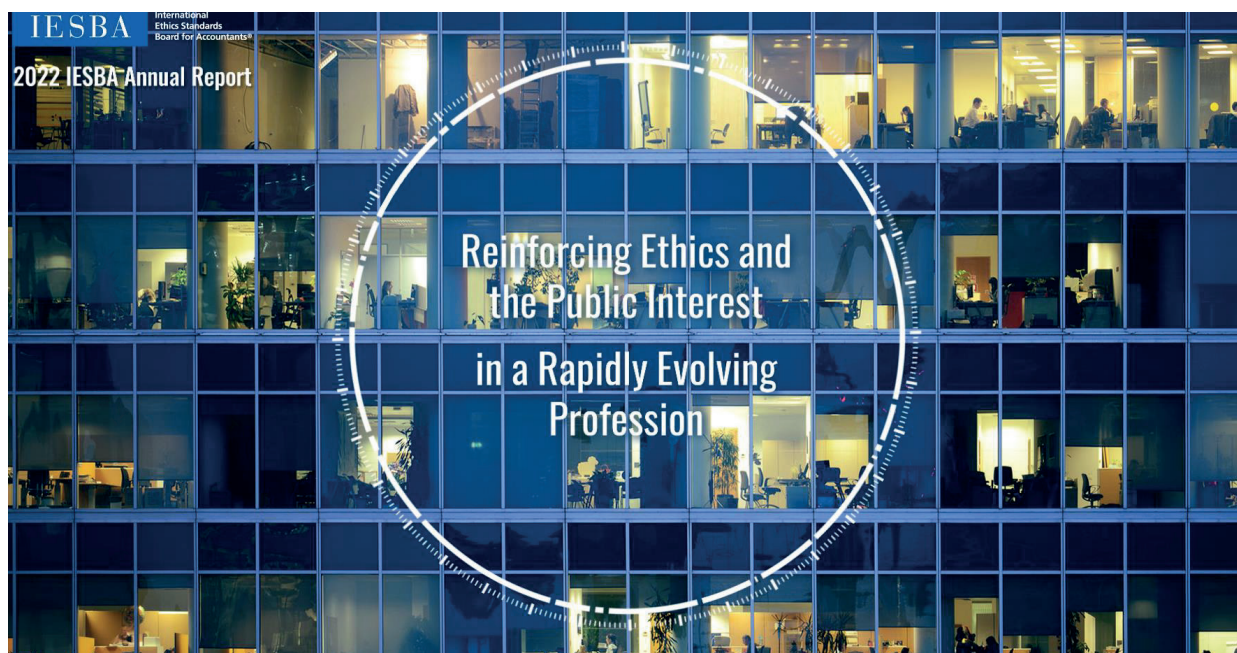
Wdrażanie (zespół wykonujący zlecenie - badania grupy, JZP, technologia)

Fundusze zbiorowych instrumentów inwestycyjnych (CIV) /emerytalne

Przegląd powdrożeniowy dotyczący zmian w zakresie reagowania na naruszenie przepisów prawa i regulacji (NOCLAR)

* Harmonogram w toku

12

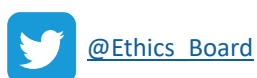

Visit - <https://www.ethicsboard.org/publications/2022-iesba-annual-report>

13

www.ethicsboard.org

Zmiany w kodeksie etyki IESBA – usługi dodatkowe & wynagrodzenia

XXIII Doroczna Konferencja Audytingu, 7-8 listopada 2022 r.

Cel zmian

-
1. Wprowadzenie większej klarowności w zakresie istniejących wymogów i/lub zapewnienie ich większej restrykcyjności.
 2. Zapewnienie większej przejrzystości w komunikacji z osobami sprawującymi nadzór i w komunikacji z interesariuszami jednostek zainteresowania publicznego.
 3. Wprowadzenie lepszych i bardziej rozbudowanych wytycznych dla większej spójności i efektywności stosowania wymogów.

XXIV Doroczna Konferencja Audytingu, 16-17 października 2023 r.

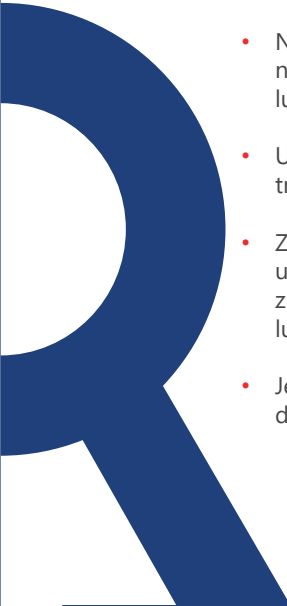
-
- Zakaz świadczenia przez firmę audytorską lub firmę należącą do sieci dodatkowych usług klientom badania, jeśli **mogłyby stwarzać** zagrożenie oceny własnej pracy.
 - Obowiązkowy dwutorowy test w celu ustalenia czy usługa **mogłaby stwarzać** zagrożenie autokontroli.
Test obejmuje ocenę czy:
 1. wyniki usługi będą stanowić część lub wpływać na zapisy księgowe, kontrole wewnętrzne nad sprawozdawczość finansową lub sprawozdanie finansowe, na temat którego firma wyrazi opinię, oraz
 2. czy w trakcie badania zespół wykonujący badanie będzie dokonywał oceny lub opierał się na jakichkolwiek osądach lub czynnościach dokonanych przez firmę lub firmę należącą do sieci w ramach tej usługi.
 - Dla klientów badania IESBA JZP **nie istnieją zabezpieczenia**, które firma mogłaby zastosować aby zagrożenie zredukować do akceptowalnego poziomu. Nie wyklucza to jednak udzielania porad i rekomendacji w odniesieniu do informacji lub spraw wynikłych w trakcie badania, np. w zakresie stosowanych zasad rachunkowości, standardów sprawozdawczości finansowej czy wymogów w zakresie ujawnień.

w odniesieniu do podmiotów JZP wg UoBR obowiązuje biała lista usług dozwolonych

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

-
- Usunięcie odniesienia do istotności jako czynnika branżowego pod uwagę przy ustalaniu czy usługę można świadczyć dla klienta badania IESBA JZP; dotyczy to np. usług obliczania podatku dochodowego bieżącego lub odroczonego czy też usług doradztwa podatkowego.
 - Bardziej restrykcyjne wymogi odnośnie możliwości świadczenia usług dodatkowych dla klienta badania IESBA JZP, takich jak:
 - usługi księgowe
 - usługi dot. planowania podatkowego i doradztwa podatkowego
 - finansów korporacyjnych (corporate finance)
 - rekrutacji.
 - Wprowadzono zakaz świadczenia usług księgowych, w tym usług mających charakter rutynowy i mechaniczny oraz dotyczących przyjmowania roli strony klienta (ang. „advocacy role”) w rozwiązywaniu sporów lub w postępowaniach przed organami.

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

-
- Nowy **wymóg uzyskania zgody/potwierdzenia** ze strony osób sprawujących nadzór (*ang. concurrence*) na świadczenie usług dodatkowych na rzecz badanej jednostki, jednostek kontrolowanych, bezpośrednio lub pośrednio przez nią i/lub jednostek kontrolujących, bezpośrednio lub pośrednio, badaną jednostkę.
 - Uzyskanie tej zgody wymagane jest co do zasady przed rozpoczęciem świadczenia usługi (określony tryb postępowania w tym zakresie może być ustalony z jednostką).
 - Zgoda ze strony osób sprawujących nadzór obejmuje **potwierdzenie wniosków z oceny** firmy czy dana usługa nie jest zabroniona, nie przedstawia zagrożenia dla niezależności firmy lub, że ewentualne zidentyfikowane zagrożenie jest na akceptowalnym poziomie, lub, jeśli nie jest, zostanie wyeliminowane lub ograniczone do akceptowalnego poziomu.
 - Jeżeli osoby sprawujące nadzór nie zgadzają się z oceną firmy audytorskiej, odmowa świadczenia usługi dodatkowej lub wycofanie z badania.

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

Wzmocnienie wymogów dotyczących przeciwdziałania sytuacji uzależnienia od klienta badania poprzez otrzymywane wynagrodzenie, w szczególności **zbyt dużej proporcji wynagrodzenia za usługi dodatkowe** do wynagrodzenia za badanie (fee proportion) i/lub **wynagrodzeń uzyskiwanych od jednego klienta do całości przychodów firmy** (fee dependency)

IESBA JZP:

- przekroczenie progu **15%** przez **2** następujące po sobie lata wymaga rozważenia i zastosowania dodatkowych zabezpieczeń
 - konieczność komunikacji z osobami sprawującymi nadzór w przypadku gdy wynagrodzenie od klienta przekracza lub może przekroczyć ten poziom w danym roku;
 - dotyczy to także sytuacji w pierwszym roku badania; komunikacja jest kontynuowana aż do czasu kiedy relacja wynagrodzeń spadnie poniżej tego poziomu
- [Rozporządzenie 537/2014 zawiera już podobne wymogi w tym zakresie w odniesieniu do UE JZP, wymogi te różnią się co do okresu referencyjnego, zakresu jednostek objętych analizą, podziału wynagrodzeń oraz wymaganych działań, w tym co do terminu i zakresu komunikacji z osobami sprawującymi nadzór].

IESBA nie-JZP:

- przekroczenie progu **30%** w każdym z **5 kolejnych** lat wymaga rozważenia i zastosowania dodatkowych zabezpieczeń
- [Art. 70 UoBR, który wymaga by zlecenie badania nie-JZP (nie-EU PIE) nie było kontynuowane w przypadku, gdy przynajmniej w jednym roku w okresie ostatnich 5 lat przychód firmy audytorskiej z tytułu wszystkich wykonanych w danym roku obrotowym usług na rzecz jednostki lub jednostki z nią powiązanej stanowił co najmniej 40% całkowitego rocznego przychodu firmy]

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

Wprowadzenie wymogu przekazywania informacji dotyczących wynagrodzeń **osobom sprawującym nadzór**:

1. wynagrodzeń za badanie zapłaconych lub należnych firmie lub firmom należącym do sieci **za badanie sprawozdań finansowych**, na temat których firma wyraża opinię a także informacji **czy zagrożenia wynikające z wysokości tych wynagrodzeń są na akceptowalnym poziomie**, a jeśli nie, to jakie działania firma podjęła lub proponuje podjąć w celu zmniejszenia tych zagrożeń do akceptowalnego poziomu

2. wynagrodzenia od klienta **za usługi inne niż badanie** świadczone przez **firmę lub firmę należącą do sieci** w okresie objętym badanym sprawozdaniem finansowym. Obejmuje to również wynagrodzenia od jednostek, nad którymi klient sprawuje bezpośrednią lub pośrednią kontrolę, które są objęte konsolidacją w sprawozdaniu finansowym, o którym firma wyrazi opinię

3. gdy firma stwierdzi, że **stosunek wynagrodzeń za usługi inne niż badanie do wynagrodzenia za badanie** wpływa na ryzyko zagrożenia czerpania korzyści własnych lub powoduje zagrożenie dla niezależności z powodu zastraszania:

(i) czy takie zagrożenia są na akceptowalnym poziomie,

(ii) jeżeli nie, to jakie działania firma podjęła lub proponuje podjąć w celu zmniejszenia ich do akceptowalnego poziomu

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

PIBR
Polska Izba Biegłych
Rewidentów

- Wprowadzenie wymogu **publicznego ujawniania przez firmę audytorską informacji w zakresie wynagrodzeń za badanie i/lub inne usługi** w okresie objętym badanym sprawozdaniem finansowym w przypadku gdy informacje te nie zostały opublikowane przez jednostkę.
- Wymóg ujawniania informacji o wynagrodzeniach dotyczy także wynagrodzeń uzyskanych przez inne firmy należące do sieci firmy audytorskiej z tytułu świadczenia **innych usług oraz** wynagrodzeń uzyskanych przez firmę lub firmę z sieci **od jednostek kontrolowanych**, które objęte są skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym, na temat którego firma audytorska wydaje opinię.
- Do obowiązków firmy audytorskiej należy wcześniejsze omówienie z osobami sprawującymi nadzór korzyści dla interesariuszy z ujawnienia przez klienta takich informacji oraz zakresu informacji, które mogą poprawić zrozumienie przez użytkowników wysokości wynagrodzeń wypłaconych lub należnych oraz ich wpływu na niezależność firmy. **Rada IESBA uznała, że publiczne ujawnienie informacji o wynagrodzeniu zostanie najlepiej wypełnione przez samego klienta (zamiast przez firmę audytorską).**

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

PIBR
Polska Izba Biegłych
Rewidentów

Panel VIII

Aspekty praktycznego wykorzystania Standardu KSB 315 (Z) i KSB 240

Prowadzący:

- Jarosław Dac, Członek KRBR, Przewodniczący Komisji ds. standaryzacji usług świadczonych przez biegłych rewidentów

Paneliści:

- Grzegorz Oszczypała, Prezes RO PIBR Kraków
- Barbara Mistowska-Dragan, Przewodnicząca KKR, PIBR
- Paweł Niškiewicz Dyrektor, Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.

OPIS PANELU

Panel otworzył Jarosław Dac, członek KRBR i przewodniczący Komisji ds. standaryzacji usług świadczonych przez biegłych rewidentów. Omówił najważniejsze kroki do wykonania przez biegłego rewidenta wynikające z Krajowego Standardu Badania 315 „Identyfikacja i oszacowanie ryzyk istotnego znaczenia”. Podkreślił, że proces identyfikacji ryzyk jest procesem iteracyjnym a nie liniowym.

Następnie Grzegorz Oszczypała, prezes Regionalnej Rady RO PIBR w Krakowie i członek Komisji Egzaminacyjnej, przedstawił wprowadzone w 2022 r. zmiany w KSB 315. Wskazał, że poprzednie brzmienie standardu bardziej koncentrowało się na ryzyku istotnego zniekształcenia szacowanego łącznie, szczególnie dla stwierdzeń. Natomiast zmieniony standard wyraźnie oczekuje od biegłych rewidentów osobnego szacowania czynnika ryzyka nieodłącznego i osobnego szacowania ryzyka kontroli w odniesieniu do ryzyka istotnego zniekształcenia dla stwierdzeń.

Z kolei Paweł Niškiewicz, dyrektor w Ernst & Young Audyt Polska, stwierdził, że zmieniony standard 315 nie tylko nakłada nowe obowiązki na biegłych rewidentów, ale także zwraca uwagę, jak można wykorzystać systemy informatyczne i informatyzację w procesie oszacowania i identyfikacji ryzyk. Podkreślił, że w pierwszym kroku biegły rewident powinien zrozumieć w jaki sposób badana jednostka wykorzystuje systemy informatyczne oraz wskazał, na co audytor powinien zwrócić uwagę analizując środowisko informatyczne w jednostce, podając przykłady ryzyk. Zalecił, aby w sytuacji bardziej złożonych środowisk informatycznych poszukiwać się wsparciem osób posiadających

specjalistyczną wiedzę z zakresu IT. Zwrócił uwagę na rolę biegłych rewidentów w uświadamianiu badanych jednostek, że w przypadku braku kontroli IT dane z systemów informatycznych są narażone na błędy.

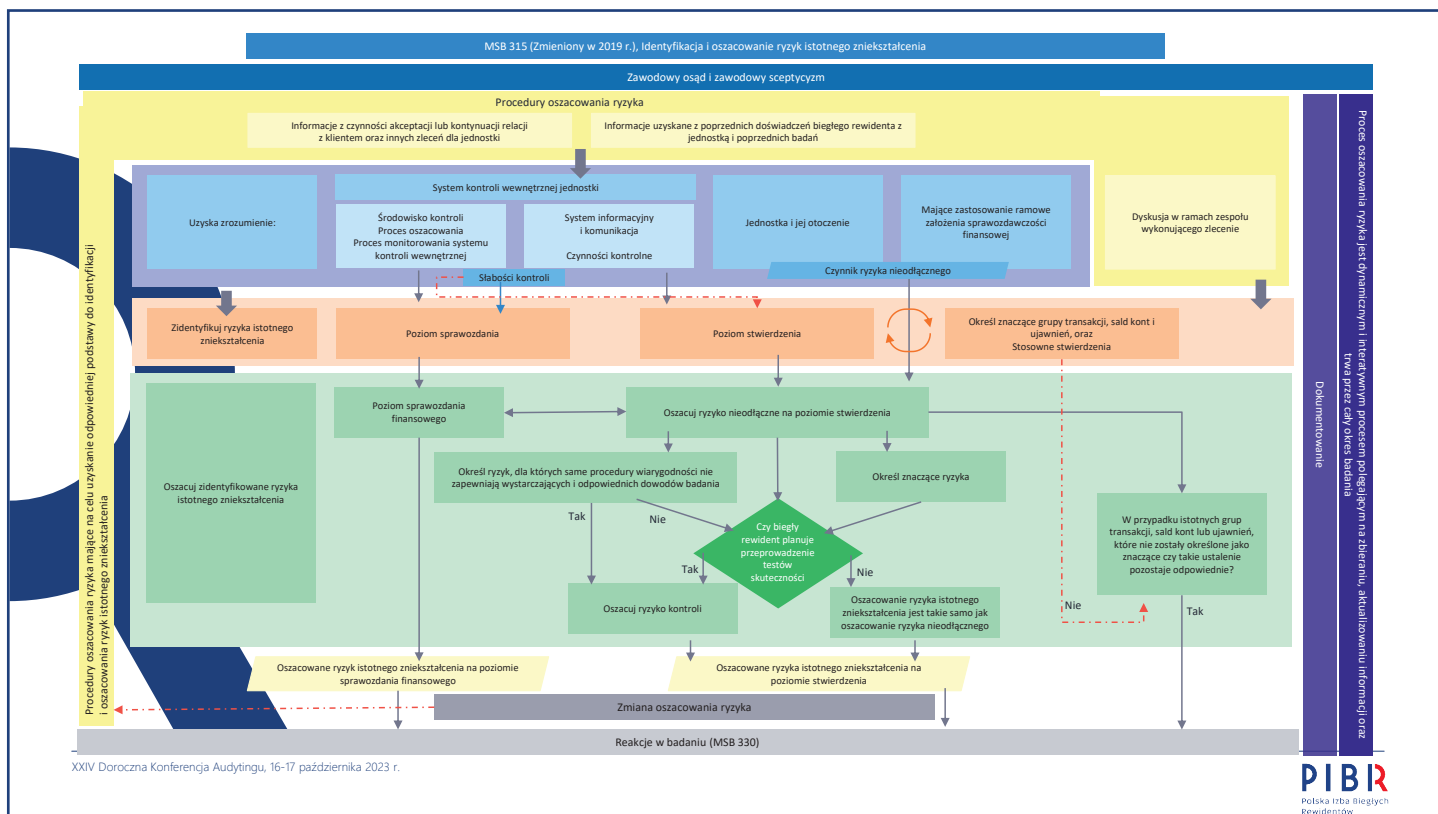
Jarosław Dac dodał, że systemy informatyczne to obszar, który nie jest wolny od oszustw i tym samym wprowadził do panelu kolejne zagadnienie – identyfikację ryzyk oszustw.

Barbara Misterska-Dragan, przewodnicząca Krajowej Komisji Rewizyjnej, omówiła zmieniony Krajowy Standard Badania 240 „Obowiązki biegłego rewidenta podczas badania sprawozdania finansowego dotyczące oszustw”, który wraz z 11 innymi standardami uległ zmianie w związku ze zmianą KSB 315, fundamentalnego standardu określającego początek rozpoczęcia procesu badania. W jej ocenie KSB 240 w zaktualizowanym brzmieniu nie uległ dramatycznym zmianom; jest bardziej zrozumiały i czytelny dla biegłych rewidentów oraz uwypukla znaczenie profesjonalnego sceptycyzmu. Zwróciła uwagę na zmianę sposobu dokumentowania całego procesu badania, w tym konieczność udokumentowania znaczących decyzji w przypadku pracy w zespole, dotyczących podatności sprawozdania finansowego jednostki na istotne zniekształcenia spowodowane oszustwem.

Zamykając panel Jarosław Dac zasugerował, aby w sytuacji zmiany audytora, nowy biegły rewident kontaktował się z poprzednim biegłym rewidentem i rozmawiał o przejmowanej jednostce, co pozwoli na lepsze jej rozpoznanie i pomoże w identyfikacji i oszacowaniu ryzyk.

Panel VIII

Aspekty praktycznego wykorzystania Standardu KSB 315 (Z) i KSB 240

CEL SZACOWANIA RYZYKA NA TLE CELÓW OGÓLNYCH

Ogólny cel biegłego rewidenta przy wykonywaniu procedur w celu identyfikowania i oszacowania ryzyk istotnego zniekształcenia:

identyfikacja i oszacowanie ryzyk istotnego zniekształcenia, wynikającego z oszustwa lub błędu, na poziomie sprawozdania finansowego i na poziomie stwierdzenia, zapewniając w ten sposób podstawę zaprojektowania i wdrożenia reakcji na oszacowane ryzyka istotnego zniekształcenia

MSB 315.11

CEL SZACOWANIA RYZYKA NA TLE CELÓW OGÓLNYCH

Ogólne cele biegłego rewidenta:

- uzyskanie racjonalnej pewności (dzięki wystarczającym i odpowiednim dowodom badania, w granicach ryzyka badania)
- sporządzenie sprawozdania na temat sprawozdania finansowego MSB 200.11

RYZIKO BADANIA I MODEL RYZYKA BADANIA

Celem procedur oszacowania ryzyka jest poznanie i zrozumienie jednostki oraz uzyskanie dowodów badania, które stanowią odpowiednią podstawę dla:

- (a) identyfikacji i oszacowania ryzyk istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem, na poziomie sprawozdania finansowego i na poziomie stwierdzeń, oraz
- (b) zaprojektowania dalszych procedur badania zgodnie z MSB 330.

MSB 315.13

RYZIKO BADANIA I MODEL RYZYKA BADANIA

Nowy wymóg

W procesie identyfikacji ryzyk istotnego zniekształcenia **biegły rewident określa stosowne stwierdzenia** i związane z nimi **znaczące grupy transakcji, salda kont i ujawnienia**.

MSB 315.29

RYZIKO BADANIA I MODEL RYZYKA BADANIA

Nowy wymóg

W przypadku zidentyfikowanych **ryzyk istotnego zniekształcenia na poziomie sprawozdania finansowego**, biegły rewident dokonuje oszacowania ryzyk oraz:

(a) **określa, czy** takie ryzyka **wpływają na oszacowanie ryzyk na poziomie stwierdzeń**, oraz

(b) **ocenia charakter i zakres ich rozległego wpływu** na sprawozdanie finansowe.
MSB 315.30

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

PIBR
Polska Izba Biegłych
Rewidentów

ZROZUMIENIE KONTROLI WEWNĘTRZNEJ I RYZYKO KONTROLI

Nowy wymóg

W odniesieniu do zidentyfikowanych ryzyk istotnego zniekształcenia na poziomie stwierdzeń, niniejszy MSB (PL) **wymaga odrębnego oszacowania ryzyka nieodłącznego i ryzyka kontroli**.

MSB 315.5

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

PIBR
Polska Izba Biegłych
Rewidentów

ZROZUMIENIE KONTROLI WEWNĘTRZNEJ I RYZYKO KONTROLI

Nowe definicje

Kontrole - bezpośrednie i pośrednie
System kontroli wewnętrznej
Element czynności kontrolnych
Kontrole wymagające zidentyfikowania
Ryzyko nieodłączne – prawdopodobieństwo i skala zniekształcenia
Czynniki ryzyka nieodłącznego
Zakres ryzyka nieodłącznego
Ryzyko znaczące

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

ZAWODOWY SCEPTYCYZM

Biegli rewidenci są zobowiązani do stosowania zawodowego sceptycyzmu przy projektowaniu i wykonywaniu procedur badania.

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

ZAWODOWY OSĄD

Biegły rewident jest zobowiązany do stosowania zawodowego osądu przy planowaniu i wykonywaniu procedur oszacowania ryzyka.

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

ZAWODOWY OSĄD

PODSUMOWANIE

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

ELEMENTY IT

Zautomatyzowane narzędzia i techniki (ZNT)

Biegły rewident może przeprowadzać **procedury oszacowania ryzyka w odniesieniu do dużych ilości danych** w szczególności w celu **zrozumienia przepływów transakcji i informacji**.

Przykłady:

- Analiza księgowania w oparciu o typy dokumentów.
- Analiza księgowania w podziale na księgowania automatyczne oraz manualne.
- Analiza korelacji wartości ujmowanych na poszczególnych kontach księgi głównej.

Analiza kompletnych lub dużych zbiorów transakcji może również skutkować **zidentyfikowaniem odchyleń od normalnych lub oczekiwanych procedur przetwarzania tych transakcji**.

Przykłady:

- Analiza nietypowych par kont księgowania.
- Analiza konfliktujących zakresów obowiązków osób dokonujących księgowania.
- Analiza księgowania dokonanych o nietypowych porach / z istotnym opóźnieniem.

Zrozumienie i rola IT

Korzyści z wykorzystywania IT:

- Umożliwienie przeprowadzania złożonych kalkulacji z wykorzystaniem dużych wolumenów danych.
- Ulepszenia możliwości osiągnięcia skutecznego podziału obowiązków.
- Standaryzacja przebiegu procesów biznesowych.
- Poprawa terminowości, dostępności i dokładności informacji.

Praktyczne aspekty wykorzystywania IT:

- Interfejsy danych pomiędzy systemami.
- Automatykacja prostych czynności jak np. fakturowanie.
- Wykorzystywanie raportów i dashboard'ów do analiz biznesowych.
- Aplikacyjne workflow np. w ramach procesów zakupowych / akceptacji kosztów.

W ramach procesu oceny ryzyka Biegłego Rewident powinien zidentyfikować:

- **Aplikacje IT** i inne elementy środowiska IT, które podlegają ryzykom wynikającym z wykorzystania IT.
- **Ryzyka wynikające z wykorzystania IT.**
- **Ogólne kontrole IT** jednostki, które odnoszą się do takich ryzyk.

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

Środowisko IT

Aplikacje IT i wspierająca infrastruktura IT, a także procesy IT i personel zaangażowany w te procesy, które jednostka wykorzystuje do wspierania działalności gospodarczej i realizacji strategii gospodarczych:

- (i) **Aplikacja IT** oznacza program lub zestaw programów, które są wykorzystywane do inicjowania, przetwarzania, rejestrowania i raportowania transakcji lub informacji (w tym hurtownie danych i edytory raportów).
- (ii) **Infrastruktura IT** składa się z sieci, systemów operacyjnych i baz danych oraz związanego z nimi sprzętu i oprogramowania.
- (iii) **Procesy IT** to procesy jednostki polegające na:
 - zarządzaniu dostępem do środowiska IT (logiczny oraz fizyczny),
 - zarządzaniu zmianami programów lub zmianami w środowisku IT,
 - zarządzaniu operacjami IT - np. monitorowanie zadań.

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

Środowisko IT – przykłady

Rozważania co do stopnia złożoności środowiska IT obejmują m.in.:

- Zakres polegania na raportach generowanych przez system podczas przetwarzania informacji.
- Zakres integracji systemów IT – ilość automatycznych interfejsów.
- Czy aplikacja jest utrzymywana wewnętrznie czy dostarczana przez dostawcę zewnętrznego.
- Czy spółka ma możliwość wprowadzania modyfikacji do aplikacji IT we własnym zakresie.
- Sposób przechowywania danych (korzystanie z rozwiązań chmurowych).
- Fizyczna lokalizacja serwerów.
- Sposób dostępu do aplikacji IT – czy jest prosty i zunifikowany czy istnieje wiele platform.
- Ilość i zakres zmian w systemach IT.
- Ilość użytkowników oraz administratorów.
- Sposób i zakres dostępu dostawców zewnętrznych do aplikacji IT.

Gdy jednostka ma **bardziej złożone środowisko IT**, to identyfikacja aplikacji IT, określenie powiązanych ryzyk wynikających z wykorzystania IT oraz identyfikacja ogólnych kontroli IT **może wymagać zaangażowania osób posiadających specjalistyczne umiejętności w zakresie IT**.

Ryzyko wynikające z wykorzystania IT

- Podatność kontroli przetwarzania informacji na nieskuteczne zaprojektowanie bądź działanie lub ryzyka **dotyczące integralności informacji** (tj. kompletności, dokładności i aktualności transakcji oraz innych informacji) **w systemie informacyjnym jednostki**, wynikające z nieskutecznego zaprojektowania lub działania kontroli w procesach IT jednostki.
- Na przykład, kontrole wykonywane przez personel jednostki **mogą zależeć od informacji / raportów generowanych przez aplikacje IT**, w którym to przypadku **aplikacje sporządzające takie raporty mogą podlegać ryzykom wynikającym z wykorzystania IT**.
Oceniając efektywność zaprojektowania i działania takiej kontroli należy zatem uzyskać również odpowiednie zapewnienie co do automatycznego/aplikacyjnego aspektu tej kontroli związanego np. z rzetelnością raportu będącego podstawą wykonania kontroli przez pracownika spółki.
- Pokrycie ryzyk wynikających z wykorzystania IT:
 - Identyfikacja oraz przeprowadzenie testów **ogólnych kontroli IT**.
 - **Kontrole przetwarzania informacji**, które odnoszą się bezpośrednio do ryzyk dotyczących integralności informacji.
 - **Bezpośrednie testowanie danych wejściowych i wyjściowych**.

Zrozumienie ogólnych kontroli IT

- Kontrole procesów IT jednostki, które wspierają utrzymanie właściwego funkcjonowania środowiska IT, w tym **nieprzerwane skuteczne funkcjonowanie kontroli przetwarzania informacji oraz integralność informacji** (tj. kompletność, prawidłowość i aktualność informacji) w systemie informacyjnym jednostki.
- **Przykłady ogólnych kontroli IT**
 - **Zarządzanie dostępem:**
 - Zatwierdzenie przez kierownictwo nadawanych i modyfikowanych zakresów uprawnień dostępu dla użytkowników.
 - Okresowa weryfikacja zakresu dostępu użytkowników np. pod kątem stanowiska oraz konfliktujących uprawnień.
 - **Zarządzaniu zmianami:**
 - Zmiany w aplikacji są odpowiednio testowane i zatwierdzone przed wprowadzeniem ich do środowiska produkcyjnego.
 - Kierownictwo zatwierdza wyniki konwersji/migracji danych.
 - **Zarządzanie operacjami IT:**
 - Kontrola dostępu do wirtualnej sieci prywatnej (VPN).
 - Monitorowanie statusu wykonania zadań cyklicznych / interfejsów.

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

Zrozumienie ogólnych kontroli IT – Przykłady

Przykłady pytań mających na celu identyfikację standardowych ogólnych kontroli IT:

- Czy przeprowadza się testowanie zmian funkcjonalnych przed wdrożeniem zmiany do środowiska produkcyjnego przez użytkowników biznesowych lub personel IT?
- Czy zmiany w aplikacjach IT są zatwierdzone przez kierownictwo obszaru biznesowego lub IT przed wdrożeniem? Kto, w jaki sposób i na jakiej podstawie zatwierdza zmiany?
- Jakie są wymagania dotyczące haseł lub innych mechanizmów uwierzytelniania wykorzystywanych w danej aplikacji oraz wspierającej bazie danych?
- Czy istnieją konta współdzielone lub konta domyślne/standardowe?
- Czy istnieją użytkownicy uprzywilejowani? Jakie osoby mają uprzywilejowany dostęp?
- Kto jest odpowiedzialny za zatwierdzenie nowego/dodatkowego dostępu dla użytkowników?
- Czy są / z jaką częstotliwością dokonywane są czasowe przeglądy dostępu użytkowników?
- Czy istnieją zadania wykonywane zgodnie z zaplanowanym harmonogramem?
- Kto ma możliwość modyfikacji/dodawania zadań harmonogramowanych?
- W jaki sposób monitorowane jest wypełnianie harmonogramu zadań?

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

Zmiany Krajowych Standardów Badania (KSB) wynikające z przyjęcia Krajowego Standardu Badania 315 (Z)

- **KSB 200**
- KSB 210
- **KSB 240**
- KSB 250
- **KSB 330**
- KSB 402
- KSB 530
- KSB 540
- KSB 550
- KSB 600
- KSB 610
- KSB 701

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

KSB 200 ogólne cele BR oraz przeprowadzenie badania zgodnie z KSB

- Par 19
Biegły rewident uzyskuje zrozumienie całego tekstu KSB w tym jego zastosowanie i innego materiału objaśniającego aby zrozumieć jego cele i prawidłowo zastosować wymogi standardu. (Zob. par. A60-A68)

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

KSB 240 Obowiązki biegłego rewidenta podczas badania sprawozdania finansowego dotyczące oszustw

- Wprowadzone zmiany dostosowują wymogi standardu KSB 240 do KSB 315 (Z), czynią standard bardziej zrozumiały i czytelny dla biegłego rewidenta
- Podkreślają obowiązek zachowania zawodowego sceptycyzmu
- Niezależnie od wcześniejszych doświadczeń w zakresie **rzetelności** i uczciwości kierownika jednostki i osób sprawujących nadzór (12, par. A7-A8)
- Jeżeli zidentyfikowane w trakcie badania warunki spowodują, że biegły rewident będzie uważał, że dokument może nie być autentyczny lub warunki w dokumencie zostały zmienione ale nie zostały ujawnione biegłemu rewidentowi przeprowadza on dalsze dochodzenie (par.13, par. A9)
- Jeżeli odpowiedzi na zapytania kierowane do kierownika jednostki lub osób sprawujących nadzór są niespójne, biegły rewident **sprawdza** te niespójności (par.14)

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

PIBR
Polska Izba Biegłych
Rewidentów

Procedury oszacowania ryzyka i związane z tym czynności.....:

- Podczas przeprowadzenia procedur oszacowania ryzyka oraz związanych z tym czynności w celu uzyskania zrozumienia jednostki i jej otoczenia, **mających zastosowanie ramowych założeń sprawozdawczości finansowej** oraz systemu kontroli wewnętrznej wymaganych przez KSB 315 (Z) biegły rewident przeprowadza procedury określone w par. **23-24** w celu uzyskania informacji służących identyfikacji ryzyk istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem (Par. 16)
- Biegły rewident rozważa, czy uzyskane przez niego inne informacje wskazują na ryzyka istotnego zniekształcenia spowodowane oszustwem (par. 23, par. A22)

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

PIBR
Polska Izba Biegłych
Rewidentów

Identyfikacja i oszacowanie ryzyk istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem.....

- Zgodnie z KSB 315 (Z) Biegły rewident dokonuje oszacowania ryzyk istotnego zniekształcenia na poziomie sprawozdania finansowego i na poziomie stwierdzeń dla grup transakcji, sald kont i ujawnień (par. 25)
- Identyfikując i dokonując oszacowania ryzyk istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem, biegły rewident ocenia, w oparciu o założenie, że istnieją ryzyka oszustwa przy ujmowaniu przychodów, ocenia jakie rodzaje przychodów, transakcji związanych z przychodami lub stwierdzeń powodują takie ryzyka (par. 26, par. A28-30)
- Biegły rewident traktuje oszacowane ryzyka istotnego zniekształcenia spowodowane oszustwem jako ryzyka znaczące i odpowiednio w stopniu, w jakim do tej pory tego nie uczynił, identyfikuje kontrole jednostki, które odnoszą się do tych ryzyk oraz ocenia ich zaprojektowanie i określa, czy zostały one wdrożone (par. 27, par. A31-A32)

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

PIBR
Polska Izba Biegłych
Rewidentów

.....Dokumentacja

- W dokumentacji z badania dotyczącej identyfikacji i oszacowania ryzyk istotnego zniekształcenia wymaganej przez KSB 315 (Z) biegły rewident zamieszcza:
 - a) znaczące decyzje podjęte w trakcie dyskusji w zespole wykonującym zlecenie, dotyczące podatności sprawozdania finansowego jednostki na istotne zniekształcenie spowodowane oszustwem
 - b) zidentyfikowane i oszacowane ryzyka istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem na poziomie sprawozdania finansowego i na poziomie stwierdzeń oraz
 - c) zidentyfikowane kontrole w elemencie czynności kontrolnych, które odnoszą się do oszacowanych ryzyk istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem. (par. 44)

XXIV Doroczna Konferencja Audytu, 16-17 października 2023 r.

PIBR
Polska Izba Biegłych
Rewidentów

Panel IX

Samorząd biegłych rewidentów – plany i wyzwania

Prowadzący:

- Kamil Jesionowski, Prezes KRBR

Paneliści:

- Joanna Chwaścikowska-Karwacka, Zastępca Prezesa KRBR
- Agnieszka Kryśkiewicz-Burnos, Zastępca Prezesa KRBR
- Jarosław Dac, Członek KRBR
- Piotr Witek, Członek KRBR
- Klaudia Hałas, Członek KRBR

OPIS PANELU

Zgodnie z wieloletnią tradycją, zwieńczeniem Dorocznej Konferencji Audytynku jest panel, podczas którego omawiane są kwestie związane z funkcjonowaniem samorządu zawodowego biegłych rewidentów.

Uczestnicy panelu omówili działania podjęte przez samorząd w nowej kadencji (rozpoczętej na X Krajowym Zjeździe Biegłych Rewidentów w czerwcu 2023 r.), zwłaszcza w kontekście celów określonych przez Zjazd, czyli budowanie prestiżu zawodu, wsparcie dla biegłych rewidentów oraz ulepszenie komunikacji pomiędzy KRBR, Biurem PIBR oraz Regionalnymi Oddziałami.

Jak zaznaczył Prezes KRBR w wystąpieniu otwierającym panel, pierwsze 4 miesiące pracy nowej KRBR były pracowite, ale i efektywne. Zbudowany został zespół, który sprawdził się w działaniu, co było szczególnie widoczne na samym początku kadencji, kiedy ważyły się losy propozycji zakładającej naruszenie tajemnicy zawodowej biegłych rewidentów.

Jarosław Dac zaprezentował prace Komisji ds. standaryzacji usług świadczonych przez biegłych rewidentów), której jest przewodniczącym. Powiedział, że ze względu na różnorodność zadań stojących przed Komisją konieczne było podzielenie jej na podzespoły. Zaznaczył jednak, że podział ten nie jest sztywny, a członkowie poszczególnych podzespołów wspierają się nawzajem. Następnie Jarosław Dac przedstawił prace kierowanej przez niego komisji, dużo uwagi poświęcając pracy zespołu powołanego do projektowania polskich standardów nie mających odpowiednika międzynarodowego, a więc zaprojektowanych specyficznym dla polskiego rynku. Opowiedział także, jakie są dalsze plany Komisji.

Prace Komisji ds. szkoleń omówiła jej przewodnicząca, Joanna Chwaścikowska-Karwacka. Jak powiedziała, praca w Komisji rozpoczęła się od namysłu nad tym, z czym zmagają się biegli rewidenci co się zmieniło na polu edukacji. Największą zmianą w ostatnich latach było upowszechnienie się modelu nauki online, tymczasem materiały są przystosowane do szkoleń stacjonarnych. Zadaniem Komisji stało się więc m.in. przystosowanie materiałów do szkoleń online. Innym zadaniem jest przygotowanie szkoleń warsztatowych dot. MSB w formule 15-osobowych grup. Następnym projektem jest przygotowanie biegłych rewidentów oraz biznesu w zakresie raportowania niefinansowego i atestacji, także poprzez współpracę z uczelniami wyższymi. Joanna Chwaścikowska-Karwacka mówiła także o planowanym powrocie do Akademii Trenera, dzięki czemu prowadzący szkolenia będą doskonalić swoje umiejętności w projektowaniu i prowadzeniu szkoleń. Poruszyła również kwestię wypracowania wspólnie z Regionalnymi Oddziałami PIBR polityki szkoleniowej oraz opracowania materiałów szkoleniowych dla kandydatów na biegłych rewidentów.

Działania podejmowane przez KRBR, które są najistotniejsze z perspektywy regionalnych oddziałów, przedstawiła Agnieszka Kryśkiewicz-Burnos, zastępca Prezesa KRBR, członek Komisji ds. organizacyjnych. Skoncentrowała się na trzech elementach: szkoleniach, integracji oraz komunikacji (w rozumieniu przepływu informacji z KRBR/Biura PIBR do Regionalnych Oddziałów PIBR i odwrotnie). Poruszyła kwestię ewentualnej restrukturyzacji mapy oddziałów, wymuszonej malejącą liczbą biegłych rewidentów. Przedstawiła także działania podejmowane przez KRBR i Komisję ds. organizacyjnych w kontekście przyciągania kandydatów do zawodu i opisała podejmowane w tym obszarze inicjatywy – wspólnie z Komisją Egzaminacyjną, Ministerstwem Finansów, Polską Agencją Nadzoru Audytowego, uczelniami wyższymi, Ministerstwem Edukacji i Nauki oraz Rzecznikiem Małych i Średnich Przedsiębiorców.

Temat systemu informatycznego Enova, który usprawni działanie PIBR, a którego start zaplanowano na 1.01.2024 r., przedstawiła Klaudia Hałas, przewodnicząca Komisji ds. ewidencji. Podkreśliła, że w związku ze zbliżającym się wdrożeniem toczą się bardzo intensywne prace, a jeszcze w 2023 r. powinny zostać uruchomione szkolenia dla osób obsługujące nowy system.

Dzięki nowemu oprogramowaniu Regionalne Oddziały PIBR będą mogły sprawniej przekazywać dokumenty do Biura PIBR. Możliwe będzie także usprawnienie obsługi szkoleń, gdyż poprzez zautomatyzowanie ich obsługi ułatwione zostaną zapisy czy wystawianie certyfikatów.

Panel samorządowy zakończony został sesją pytań i odpowiedzi. Pytania i postulaty padające ze strony uczestników DKA zebranych na sali dotyczyły kwestii takich jak wpływ Sztucznej Inteligencji na pracę biegłych rewidentów; współpraca z Ministerstwem Finansów i Polską Agencją Nadzoru Audytowego; działania nakierowane na uatrakcyjnienie wizerunku i prestiżu zawodu; współpraca z uczelniami wyższymi czy standaryzacja pism na wzór standardowych formularzy otrzymywanych przez biegłych rewidentów z banków. Podczas dyskusji z uczestnikami podjęty został także temat roli, jaką powinien odgrywać samorząd wobec zmieniających się warunków gospodarczych i społecznych.

PATRONI GŁÓWNI

PATRONI

PATRONI MEDIALNI

SPONSOR STRATEGICZNY

OPROGRAMOWANIE DLA PROFESJONALISTÓW

U-FIN istniejemy już 33 lata.

Od roku 2004 tworzymy oprogramowanie dla biegłych rewidentów i firm audytorskich. Misją firmy U-FIN jest rozwój rynku audytorskiego. W tym celu skupiamy się na tworzeniu oprogramowania i na oferowaniu szkoleń.

Nasze programy

U-FIN NAVI PROGRAM DO ZARZĄDZANIA FA WRAZ Z SYSTEMEM ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ

– zarządzanie jakością, budżetowanie, ofertowanie, zasoby, raportowanie

U-FIN STUDIO PROGRAM DO ANALIZY eSF ORAZ JPK

– analiza JPK, identyfikacja nieprawidłowości, konwersja danych, testy analityczne

U-FIN KDR PROGRAM DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH

– prowadzenie procesu badania zgodny ze standardami

U-FIN BOX PLATFORMA WYMIANY DANYCH

– bezpieczne miejsce do przekazywania dokumentów i wspólnej pracy

Ważne dla nas jest aby nasi klienci posiadali programy które:

- oszczędzają czas,
- podwyższają jakość prowadzonych analiz i badań,
- zautomatyzują przetwarzanie dużej ilości danych, ich analizę i wnioskowanie,
- zwiększą bezpieczeństwo prowadzenie firmy,
- ułatwiają raportowanie.

SPONSORZY GŁÓWNI

DATEV eG jest trzecim największym dostawcą oprogramowania w Niemczech i jednym z głównych europejskich dostawców usług IT. Założona w 1966 roku spółdzielnia DATEV zrzeszająca doradców podatkowych i biegłych rewidentów osiągnęła w 2022 roku przychody w wysokości 1,31 mld euro.

DATEV eG Oddział w Polsce działa od 2003 roku oferując oprogramowanie dla biegłych rewidentów m.in. DATEV Audit, DATEV Próbkowanie i DATEV Analiza Dziennika. Oprócz klasycznych produktów dla audytu z dokumentami roboczymi, listami kontrolnymi i szablonami raportów z audytu, dostępne są oferty dla kontroli i zapewnienia jakości, które są szczególnie wymagające w tym zawodzie. Dla naszych klientów staramy się być nie tylko dostawcą oprogramowania, ale przede wszystkim partnerem.

DATEV Audit to nowoczesny program do badania sprawozdań finansowych. System zapewnia pełną zgodność badania z MSB upraszczając i automatyzując jednocześnie sam proces badawczy. DATEV Audit generuje profesjonalną i kompletną dokumentację badawczą dzięki zaplanowanemu etapowo procesowi badania oraz szeregowi wbudowanych automatycznych porad i funkcji monitorujących poprawny przebieg pracy nad dokumentacją.

Ściśle ze środowiskiem zawodowym biegłych rewidentów (w tym: z Polską Izba Biegłych Rewidentów) czy doradców podatkowych. Dlatego dostarczane przez nas rozwiązania doskonale spełniają oczekiwania tych grup zawodowych.

warta.

Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji Warta S.A. powstało w 1920 r. Od tego czasu kreuje standardy na polskim rynku ubezpieczeń. Jest jedną z największych i najstarszych firm ubezpieczeniowych w Polsce.

Oferta Warty kierowana jest do bardzo szerokiej grupy Klientów indywidualnych i korporacyjnych.

Klientom indywidualnym towarzystwo oferuje m.in. ubezpieczenia komunikacyjne, majątkowe, osobowo-turystyczne i odpowiedzialności cywilnej.

Firmom działającym w różnych branżach Warta oferuje specjalistyczną i kompleksową ochronę ubezpieczeniową, zgodną ze światowymi standardami. Warunki ubezpieczenia konstruowane są indywidualnie, dzięki czemu są dostosowane do specyfiki prowadzonej działalności i indywidualnych potrzeb przedsiębiorcy. Kompleksowa oferta może chronić mienie, działalność oraz finanse firmy.

Towarzystwo jest też liderem w ubezpieczeniach morskich i lotniczych.

Warta działa na obszarze całej Polski.

Jej ubezpieczenia oferuje ponad 50 tysięcy sprzedawców m.in. w placówkach własnej sieci agencyjnej i multiagencjach.

Ubezpieczenia Warty oferowane są również poprzez sieć placówek partnerów biznesowych np. banki czy pośredników finansowych.

W obszarze ubezpieczeń korporacyjnych ważnymi partnerami Warty są brokerzy ubezpieczeniowi.

Grupę Warta tworzą dwie spółki: Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji Warta S.A oraz Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie Warta S.A., oferujące indywidualne i grupowe ubezpieczenia na życie.

Z powodzeniem łączymy ofertę obu spółek, aby oferować Wam pełną ochronę idealnie dopasowaną do potrzeb.

Willis Towers Watson jest jednym z wiodących brokerów ubezpieczeniowych, działającym na polskim rynku od 1987 roku, zaś na rynku światowym od 1828 roku. Stawiamy na ciągły rozwój, innowacje i analityczne podejście, aby dostarczyć klientom rozwiązania, które pozwalają im stawić czoła wyzwaniom współczesnego świata, takim jak zmiany klimatyczne, wzrost przestępczości cybernetycznej czy dynamiczna sytuacja geopolityczna.

W WTW projektujemy i dostarczamy przemyślane rozwiązania w obszarze zarządzania ludźmi, kapitałem i ryzykiem. Dzięki globalnemu zasięgowi, połączonemu z lokalnym doświadczeniem naszych pracowników, zatrudnionych w 140 krajach, wspieramy klientów w doskonaleniu ich strategii, motywowaniu pracowników i maksymalizowaniu wyników.

Pracując ramię w ramię z naszymi klientami, pomagamy im wyznaczać drogę trwałego rozwoju i zapewniamy perspektywę, która inspiruje.

SPONSORZY

KPMG jest globalną organizacją niezależnych firm świadczących usługi profesjonalne, działającą obecnie w 143 krajach i zatrudniającą ponad 265 000 pracowników w firmach członkowskich na całym świecie. W Polsce od 1990 r. świadczymy usługi audytorskie i inne usługi poświadczające, usługi z zakresu doradztwa podatkowego, doradztwa biznesowego, transakcyjnego, technologicznego, księgowego oraz rachunkowego, a stowarzyszona z KPMG w Polsce kancelaria prawna KPMG Law, kompleksowe usługi prawne. Zatrudniamy ponad 2100 pracowników w siedmiu biurach zlokalizowanych w Warszawie, Krakowie, Poznaniu, Wrocławiu, Gdańsku, Katowicach i Łodzi.

Doradzamy polskim i międzynarodowym firmom oraz instytucjom ze wszystkich sektorów gospodarki, ze szczególnym uwzględnieniem bankowości, budownictwa i nieruchomości, energetyki, sektora infrastruktury, life sciences, motoryzacji, private equity, rynku dóbr konsumpcyjnych, sektora finansowego, technologii informacyjnych, mediów i telekomunikacji, transportu, spedycji i logistyki oraz sektora ubezpieczeń.

U podstaw sukcesu KPMG leżą wysoka jakość oferowanych usług oraz ludzie. Naszym kapitałem jest wiedza zgromadzona przez pracowników firmy na całym świecie. Prowadzimy szereg aktywności wspierających rozwój przedsiębiorczości w Polsce. Dzielimy się wiedzą i doświadczeniem z klientami, współpracujemy z organizacjami biznesowymi oraz przygotowujemy specjalistyczne publikacje i opracowania dotyczące różnych gałęzi gospodarki i zagadnień biznesowych.

W KPMG rozumiemy, że w dzisiejszym świecie istotne jest nie tylko efektywne zarządzanie kapitałem firmy, ale też jej udział w przedsięwzięciach wspierających walkę z globalnymi wyzwaniami. W ramach inicjatywy KPMG Impact realizujemy nasze zobowiązania związane z ochroną środowiska, społeczeństwa oraz ładu korporacyjnego. Do 2030 roku planujemy osiągnąć neutralności klimatyczną poprzez redukcję emisji netto CO₂ do zera, przy wykorzystaniu źródeł odnawialnych i działań offsetowych.

Jako wiodąca globalna organizacja świadczymy profesjonalne usługi doradcze. W PwC naszym celem jest budowanie społecznego zaufania i odpowiadanie na kluczowe wyzwania współczesnego świata. Jesteśmy siecią firm działającą w 152 państwach. Zatrudniamy ponad 327 tysięcy osób, które dostarczają naszym klientom najwyższej jakości usługi w zakresie doradztwa biznesowego, technologicznego, podatkowo-prawnego oraz audytu. W Polsce PwC posiada biura w 7 miastach oraz Financial Crime Unit w Gdańsku i Warszawie, dwa Centra Usług Wspólnych w Katowicach i Opolu oraz oddział PwC IT Services w Lublinie. Polskie spółki PwC zatrudniają ponad 6000 osób, w tym niemal 2000 w zespołach technologicznych.

Nasz cel zrodził się z oczekiwań interesariuszy wobec nas w obliczu wyzwań, przed którymi stoi obecnie świat. Chcemy, aby nasza praca i usługi przyczyniały się do rozwiązania ważnych problemów i budowania zaufania w społeczeństwie. Odnosi się to nie tylko do tego, „co robimy”, ale także do tego, „jak to robimy”. Dlatego sformułowaliśmy wartości, które są zgodne z naszym celem. Wnosimy wartość dodaną dla naszych klientów i ogółu społeczeństwa. Wymaga to spojrzenia na problemy z różnych perspektyw. Jesteśmy Community of Solvers – społecznością ekspertów, którzy kierują się wspólnymi wartościami.

PARTNERZY

EY jest światowym liderem rynku usług profesjonalnych obejmujących usługi audytorskie, doradztwo podatkowe, doradztwo biznesowe oraz doradztwo strategiczne i transakcyjne. Na całym świecie EY ma ponad 700 biur w 150 krajach, w których pracuje blisko 300 tys. specjalistów. Łączą ich wspólne wartości i przywiązanie do dostarczania klientom najwyższej jakości usług. Misją EY jest – „Building a Better Working World”, bo lepiej funkcjonujący świat to lepiej funkcjonujące gospodarki, społeczeństwa i my sami.

EY w Polsce to prawie 4000 specjalistów pracujących w 7 biurach: w Warszawie, Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Łodzi, Poznaniu i Wrocławiu oraz w Centrum Usług Wspólnych EY. EY Polska był wielokrotnie nagradzany przez media biznesowe tytułami najlepszej i najsukuteczniejszej firmy doradztwa podatkowego, firma wygrywała również rankingi na najlepszą firmę audytorską.

EY Polska od 2003 roku prowadzi polską edycję międzynarodowego konkursu EY Przedsiębiorca Roku, której zwycięzcy reprezentują Polskę w międzynarodowym finale World Entrepreneur of the Year organizowanym co roku w Monte Carlo.

EY to jeden z najlepszych pracodawców w Polsce. Firma była wielokrotnie wyróżniana tytułem Najbardziej Pożądany Pracodawca w rankingu „Pracodawca Roku®” prowadzonym przez międzynarodową organizację studencką AIESEC. EY jest również laureatem w rankingu Great Place to Work w kategorii organizacji zatrudniających ponad 500 pracowników. EY to także Idealny Pracodawca według Uniwersum.

AICPA® & CIMA®, które wspólnie tworzą Association of International Certified Professional Accountants, działają na rzecz globalnej profesji finansowej w imieniu 698 000 członków i studentów American Institute of CPAs® (AICPA) i The Chartered Institute of Management Accountants® (CIMA) ze 188 krajów. Jesteśmy światowym liderem w dziedzinie rachunkowości publicznej i zarządczej. Poprzez propagowanie tytułów Certified Public Accountant (CPA) i Chartered Global Management Accountant (CGMA) oraz innych specjalistycznych kwalifikacji, profesjonalną edukację i tzw. świadome przywództwo (ang. thought leadership) wspieramy naszych członków i zaangażowanych profesjonalistów i dzielimy się z nimi wiedzą oraz możliwościami na osiągnięcie pozycji liderów w kształtowaniu stabilniejszej przyszłości sprzyjającej włączeniu społecznemu i zrównoważonemu rozwojowi.

American Institute of CPAs (AICPA), będący największą na świecie organizacją reprezentującą profesję biegłego rewidenta, wyznacza dla swoich członków standardy etyczne oraz obowiązujące w Stanach Zjednoczonych standardy audytorskie w odniesieniu do spółek prywatnych, organizacji charytatywnych, a także władz federalnych, stanowych i lokalnych. Opracowuje również i ocenia Uniform CPA Examination i tworzy zasób talentów dla profesji rachunkowości publicznej.

The Chartered Institute of Management Accountants (CIMA) jest czołową i jednocześnie największą światową organizacją zrzeszającą specjalistów z dziedziny rachunkowości zarządczej. CIMA ściśle współpracuje z pracodawcami i sponsoruje nowatorskie badania, nieustannie aktualizując swój program nauczania, dzięki czemu pozostaje pierwszym wyborem przy rekrutacji liderów biznesu z wykształceniem z zakresu finansów.

ACCA (the Association of Chartered Certified Accountants) to największa międzynarodowa organizacja zrzeszająca profesjonalistów z dziedziny finansów i rachunkowości.

Kwalifikacja ACCA to rozpoznawalna na całym świecie kwalifikacja biznesowa oparta na kompleksowej i praktycznej wiedzy, przeznaczona dla osób, które chcą wyróżnić się w świecie finansów, rachunkowości i zarządzania.

ACCA przygotowało dla członków PIBR i kandydatów na biegłych rewidentów, którzy zdali 10 egzaminów, specjalną ofertę zdobycia kwalifikacji ACCA.

Każda z uprawnionych osób może skorzystać ze specjalnej oferty rozpoczęcia kwalifikacji ACCA, która zawiera:

- obniżoną opłatę rejestracyjną w wysokości 45 GBP (opłata standardowa: 89 GBP)
- obniżoną opłatę za zwolnienia:
 - z egzaminów AB, MA, FA – 30 GBP za każdy egzamin (opłata standardowa: 86 GBP/egzamin)
 - z egzaminów LW, PM, TX, FR, AA, FM – 30 GBP za każdy egzamin (opłata standardowa: 114 GBP/egzamin)

Łączna wartość rabatu to 716 GBP.

Po uzyskaniu zwolnień od zdobycia kwalifikacji ACCA chętnych dzielić będzie zdanie 4 egzaminów (SBL i SBR oraz dwa do wyboru spośród AFM, APM, ATX, AAA) i wypełnienie pozostałych wymogów formalnych. Zapraszamy do bezpośredniego kontaktu z ACCA: kontakt@accapolska.pl

PIBR Polska Izba
Biegłych
Rewidentów

al. Jana Pawła II 80, 00-175 Warszawa
tel. 22 637 30 81-83, faks 22 637 30 84
e-mail: biuro@pibr.org.pl, www.pibr.org.pl